

a városliget parkhasználati felmérése

2014 tavasz

Megbízó:

Szépművészeti Múzeum

A Budapesti Corvinus Egyetem **Kert- és Szabadtértervezési Tanszéke** és az **Ormos Imre Alapítvány** együttműködésében készítették:

Dr. M. Szilágyi Kinga
Dr. Balogh Péter István
Dr. Fekete Albert
Kanczelné Veréb Mária

A felmérés az Ormos Imre Alapítvány és a BCE Tájépítészeti Kar Kert- és Szabadtértervezési Tanszékének együttműködésével készült. A felmérésben közreműködtek a Tájépítészeti Kar alapszakos és mesterszakos hallgatói.

A munka a Szépművészeti Múzeum (1146 Budapest, Dózsa György út 41.) „Városliget parkhasznosítási szokásaival összefüggő adatszolgáltatás elkészítése” című közzététel nélküli, tárgyalásos közbeszerzési kiíráson elnyert megbízás alapján készült.

Budapest, 2014. június

Tartalomjegyzék

1. Előzmények.....	5
2. A Városliget parkhasználati vizsgálata – Tavaszi negyedév	6
2.1. A vizsgálat módszere	6
2.2. Az adatgyűjtés módszere	7
3. Eredmények értékelése	11
3.1. Forgalmi adatok ismertetése.....	11
3.1.1. Parkhasználók száma	11
3.1.2. Látogatószám minimum-maximum területenként és összesen	12
3.1.3. Látogatószám napszakos változása	12
3.1.4. Átlag látogatószámok egy óra időszakra vetítve (összes napi forgalom / 9).....	14
3.1.5. Használati intenzitás	15
3.1.6. Tevékenységek megoszlása összesen	16
3.1.7. Tevékenység megoszlása területenként	17
3.1.8. Korcsoporti megoszlás összesen	18
3.1.9. Korcsoporti megoszlás területenként	19
3.1.10. Korszerkezet változása napszakonként	19
3.1.11. Korszerkezet változása hétköznapi/hétvégi bontásban	20
3.1.12. Összefüggések kor és tevékenység közt.....	20
3.2. Kérdőíves felmérés adatainak ismertetése.....	23
3.2.1. Milyen gyakran jár a Városligetbe?	24
3.2.3. Mennyi idő alatt ért ide?	25
3.2.4. Általában mennyi időt tölt el a Városligetben?.....	26
3.2.5. Általában milyen célból látogatja a parkot?	27
3.2.6. Mi az, ami leginkább zavarja a parkban?	30
3.2.7. Mit tart a park legfőbb értékének?	31
3.2.8. Szükségesnek tartja-e a park felújítását?	33
3.2.9. Zsúfoltnak tartja-e a parkot?	34
3.2.10. Mit tart a legfőbb problémának a Városligetben?.....	35
3.2.11. Hol lakik?	37
3.2.12. Milyen házban lakik?	38
3.2.13. Melyik korosztályba tartozik?	39
4. Rendezvények a Városligetben	39
4.1. A városi parkokat érő hatások.....	39
4.2. Ökológiai (zöldfelületi) érzékenység	40
4.3. A terhelhetőségi vizsgálat előzményei	41
4.4. Rendezvények a Városligetben 2012-2013.....	42
4.5. Esettanulmány – Majális 2014.	45
4.6. Tapasztalatok összegzése	50
5. Összefoglaló.....	51

1. Előzmények

2013 szeptemberében a Szépművészeti Múzeum részéről felkérés érkezett a Városliget parkhasználati felmérésének elkészítésére. A Budapesti Corvinus Egyetem Tájépítészeti Karának Kert- és Szabadtértervezési Tanszéke az Ormos Imre Alapítvánnyal, mint a tájépítészeti oktatást, kutatást és szakmagyakorlást támogató alapítványi szervezettel együttműködve vállalta az adatszolgáltatást. A munka első ütemében a 2013 októberében végzett helyszíni vizsgálat és kérdőíves felmérés alapján összeállított tanulmányt (őszi negyedév forgalmi adatai) 2013 decemberében szállítottuk le, majd a Megbízóval való egyeztetés után december-januárban elkészítettük a szükséges apróbb kiegészítéseket és javításokat. A 2014 januárjában kiírt közbeszerzési pályázat alapján született szerződés értelmében 2014 tavaszán (az időjárás miatt május végén) végzett helyszíni forgalomszámlálás és kérdőíves felmérés (tavaszi negyedév forgalmi adatai) alapján készült a jelen adatszolgáltatás, ill. tanulmány.

A megbízási szerződés nem terjedt ki a forgalmi, látogatottsági szempontból fontos időszakra, a nyári negyedévre.

A BCE Tájépítészeti Karán, illetve annak jogelőd intézményeiben 1987-től kezdve több alkalommal, több fővárosi helyszínen, többek között a Városligetben is készült parkhasználati vizsgálat

- Nagy Katalin: A Városliget használatának vizsgálata szociológiai módszerekkel. Diplomamunka 1987;
- Nagy Katalin: Közparkok és közkertek használata című kandidátusi értekezés, 1997;
- Dr. M. Szilágyi Kinga és Nagy Katalin: Az Orczy-kert és a Ludovika tér parkhasználati vizsgálata, 1998;
- Dr. M. Szilágyi Kinga és Nagy Katalin: A budapesti természetvédelmi területek látogatottsága és terhelhetősége című tanulmány, 2000;
- Studio Metropolitana Urbanisztikai Kutatóközpont Kht.: Közterületek használata és megítélése Budapesten című kutatás, 2004;
- Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatal Környezetvédelmi Ügyosztálya megbízásából készült Népliget zöldfelület rehabilitáció – I. ütem című megvalósíthatósági tanulmány, vizsgálati munkarész, 2007;
- Capital Research: Városliget, Margitsziget, Népliget kutatási jelentés, 2007;
- Sonda Ipsos és AngyalZöld: Közparkok - közvélemény-kutatás a XIII. kerületi lakosság körében című vizsgálat, 2008;
- FŐKERT ZRT.: A Margitsziget stratégiai terve című munka, 2008;
- Fekete Orsolya és Reith Anita: A Városliget tájépítészeti felújítását megalapozó parkhasználati vizsgálat és elemzés című OTDK dolgozat, BCE Tájépítészeti Kar, 2012;

Az elmúlt két és fél évtizedben az említett munkákon kívül több diplomaterv, szakdolgozat, kutatás stb. készült különböző budapesti nagyparkok illetve vidéki városi közparkok rehabilitációjára vonatkozóan, ezek mindegyikét alapos és áttekintő helyzetelemzés és vizsgálat alapozta meg. A korábbi, fent említett megbízásos kutatási tanulmányokban és tervkonceptiókban jelentős tapasztalatot szerzett tájépítészek között többen vettek részt a jelen adatbázis, ill. tanulmány előkészítésében és az elemzésekben, összegzésekben. Az őszi és

tavaszi negyedévben mért forgalmi adatok alapján épp a korábbi tanulmányok segítségével lehet megbízható módon éves forgalmi terheléseket, ill. igényeket számítani.

A Városliget (és a nagyobb fővárosi közparkok, rekreációs területek, külföldi közparkok) használatát vizsgáló kutatássorozat és az ehhez kapcsolódó hazai és külföldi szakmai és szakirodalmi kitekintés csaknem három évtizedet ölel fel.

Jelen dokumentáció a Szépművészeti Múzeum megbízása alapján 2014 májusában készített parkhasználati vizsgálatok eredményeit ismerteti, továbbá tartalmazza a speciális parkhasználatok, a rendezvények és tömegrendezvények problematikáját is.

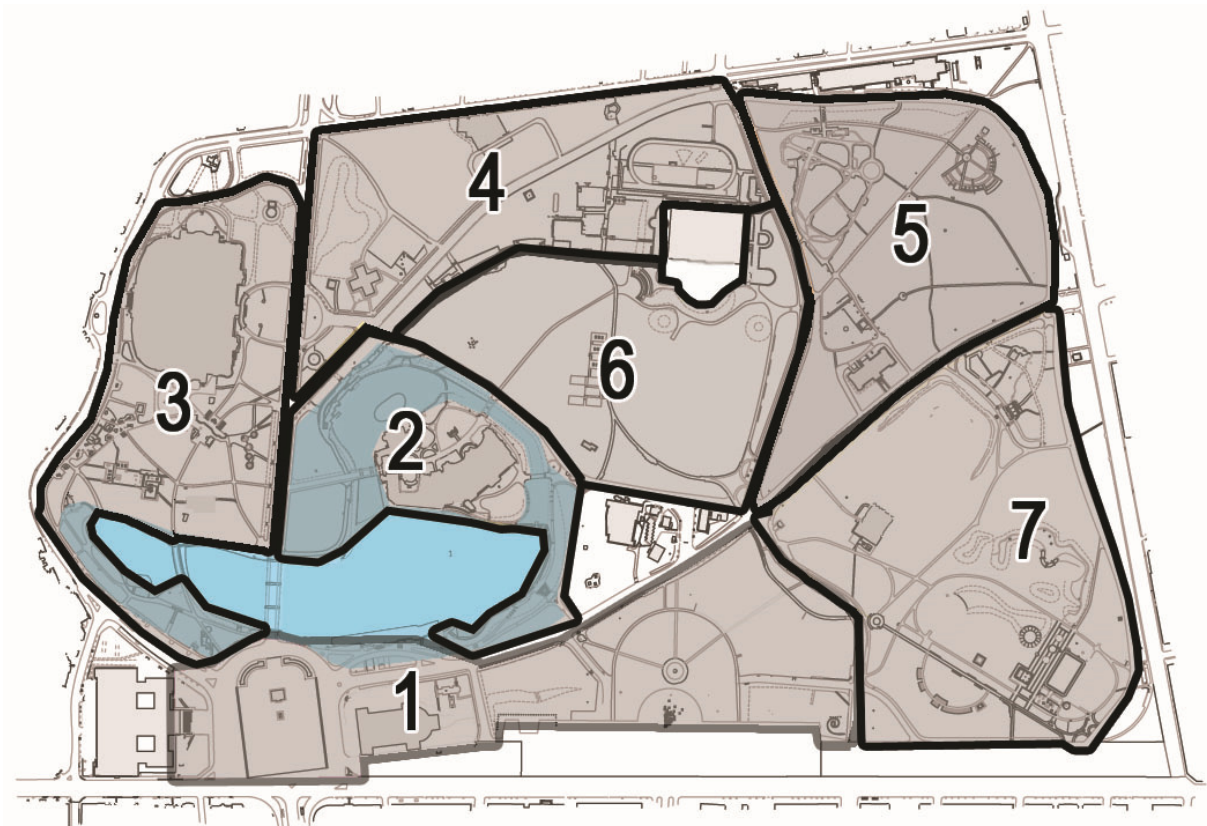
2. A Városliget parkhasználati vizsgálata – Tavaszi negyedév

A korábbi tanulmányok tapasztalatai, ill. áttekintése alapján legalább két, de inkább három időszak felmérése adhat pontos áttekintő képet a parkhasználati igényekről. Itt elsősorban a mennyiségi igények felmérése esetében lett volna hasznos a nyári szünidő, ill. a nyári negyedév vizsgálata is, a nagyobb, szünidei gyerek és nyári turistaforgalom felmérésére. A korábbi felmérések során a nyári időszakban, az iskolai szünidő miatt rendre nagyobb rekreációs forgalmat jeleztek a felmérések. Nyári felmérés hiányában – épp a sorozatos, hasonló jellegű felérések alapján – a tanulmányban becslés jellegű forgalmi adatokat tudunk adni a nyári negyedévre, ill. az éves terhelésre.

2014 májusában tájrendező és kertépítő mérnök alapszakos, illetve tájépítészmérnök mesterszakos hallgatók bevonásával nagyszabású helyszíni megfigyeléses és kérdőíves felmérést végeztünk a Városliget teljes területén.

2.1. A vizsgálat módszere

A 2013 októberében végzett helyszíni vizsgálat során 12 részterületre osztottuk a Városliget területét, hasonlóan a megelőző városligeti vizsgálatokhoz. A területi felosztás a felmérések szervezéséhez is nélkülözhetetlen volt, de a korábbi tapasztalatok is azt mutatták, hogy az egyes területrészek használata a térszerkezet, a kialakítás, a felszereltség, a fenntartás és az egyéb jellemző adottságok és funkciók függvényében igen eltérő. A területi felosztást a tavaszi felmérés során kissé egyszerűsítettük, a kevésbé forgalmas részterületek összevonásával – figyelembe véve az őszi helyszíneket. (1. ábra)

1. ábra – A Városliget parkhasználati vizsgálatának részterületei

Az egyes részterületek a következő számozás szerint értelmezendők:

1. Hősök tere és Rondó
2. Vajdahunyad vár és Városligeti-tó déli része
3. Városligeti-tó északi része és Széchenyi Fürdő
4. Sörátor, sportpályák és a Petőfi Csarnok mögötti terület
5. Közlekedési játszótér, Vakok kertje, Szoborkert, Olof Palme ház és környéke
6. Napozórét és Nagyrét
7. Királydomb, játszóterek és idősek kertje

2.2. Az adatgyűjtés módszere

A felmérés nagy részét 2014. május 8 és 19. között végeztük, két hétköznapi és egy hétvégi napon. A helyszíni kérdőívezést egy hétköznapi napon végeztük (május 8.), délelőtt 10 és este 7 óra között. A megfigyeléses vizsgálatot egy hétköznapi és egy hétvégi napon (május 18. és 19.) végeztük, reggel 9 és este 7 óra között oly módon, hogy minden órában rögzítettük az egyes területeken egy időpillanatban tartózkodókat, azok becsült életkorát és tevékenységét. Az őszi felmérés alkalmával tapasztaltuk, hogy nem elegendő a végzett tevékenységet számszerűen rögzíteni, hanem össze kell azt kapcsolni a parkhasználók korával. Így sokkal összetettebb

elemzéseket lehet elvégezni, ezáltal mélyebb összefüggések tárhatók fel. A tavaszi megfigyeléses vizsgálatnál már ezzel a bővített módszerrel végeztük az adatgyűjtést.

A helyszíni megfigyelés és a parkhasználati szokásokat vizsgáló kérdőív űrlapjai a korábbi tanszéki parkhasználati kutatások, megfigyelések során használatos űrlapok átdolgozása, aktualizálása során nyerték el végső formájukat, az alábbiak szerint.

Helyszíni megfigyelés űrlapja

Helyszín: időpont: időszak: időjárás:

kor	sétál l	ül	kutyát sétáltat	Bicik- lizik	fut	Labdas portot űz	egyéb sport	játszik	gyerekkel sétál vagy játszik	napozik	vendég- látóhelye n ül	dolgo- zik	hajlék- talan
0-3													
3-6													
6- 14													
14- 18													
18- 30													
31- 40													
40- 60													
60-													

gyerekcsoport:

felnőtt csoport:

Parkhasználati szokásokat vizsgáló kérdőív űrlapja

1. Milyen gyakran jár a Városligetbe?

- mindennap
- hetente többször
- legalább hetente egyszer
- ritkán, alkalmanként
- most jár először itt

2. Mivel érkezik?

- gyalog
- kerékpárral
- trolival
- földalattival
- autóbusszal

- gépkocsival

3. Mennyi idő alatt ért ide?

- 5 percen belül
- 5-15 perc alatt
- 15-30 perc alatt
- 30 percnél több idő alatt

4. Általában mennyi időt tölt el a Városligetben?

- 1 óránál kevesebbet
- 1-2 órát
- többet

5. Általában milyen célból látogatja a parkot? (Több válasz is lehetséges)

- séta, levegőzés
- baráti találkozó
- családi program
- csónakázás
- korcsolyázás
- extrém sport (skate park)
- kerékpározás
- futás
- egyéb sporttevékenység
- kutyasétáltatás
- játszótér
- fényképezés
- olvasás
- napozás
- munka
- koncertek, rendezvények
- Állatkert
- Széchenyi fürdő
- cirkusz
- múzeumok
- vendéglátóhelyek
- bolhapiac
- testnevelés óra

6. Mit az, ami leginkább zavarja a parkban? (Több válasz is lehetséges)

- A mosdók, padok, szemetesek hiánya
- A burkolatok állapota
- A közvilágítás hiánya
- A közbiztonság hiánya
- A gépkocsi forgalom a parkon belül
- A környező utak zaja

- A rendezvényekkel járó zaj, tömeg
- A rendezvények utáni rendetlenség
- A kutyasétáltatás, a kutyapiszok
- A futók
- A kerékpározók
- A görkorcsolyázók és gördeszkások
- A bolhapiac
- A bandázás
- A hajléktalanok
- A napozás, piknikezés
- Egyéb:

7. Mit tart a park legfőbb értékének? (Több válasz is lehetséges)

- Csendet, nyugalmat, jó levegőt
- A park természetszerű jellegét, növényzetet, idős fákat
- a park történeti hangulatát
- Városligeti-tavat, kacsákat
- rendezvényeket
- játszótereket
- sportpályákat
- intézményeket (Állatkert, Cirkusz, Széchenyi fürdő)
- múzeumokat
- korcsolyapályát
- egyéb:

8. Szükségesnek tartja-e a park felújítását?

- Igen
- Nem

ha igen: mit kellene felújítani?

9. Zsúfoltnak tartja-e a parkot?

- Igen, az egész parkot
- Részben
- Nem

Ha részben: Mely részeit tartja zsúfoltnak?

10. Mit tart a legfőbb problémának a Városligetben? (Nyitott kérdés)

11. Hol lakik?

- Budapesten > irányítószáma:
- Más városban
- Községben
- Külföldön

12. Milyen házban lakik?

- többlakásos, emeletes ház kert nélkül
- kertes, többlakásos, emeletes ház
- lakótelepi ház
- kertes családi ház

13. Melyik korosztályba tartozik?

- 14 év alatt
- 14-18 év között
- 19-30 év között
- 31-40 év között
- 41-60 év között
- 61 év felett

3. Eredmények értékelése

A vizsgálatok során összesen **34 733** parkhasználó tevékenységét rögzítettük, illetve **1018 darab kérdőívet** sikerült kitölteni a park látogatóival. Ez releváns szám a hazai és nemzetközi szociológiai jellegű vizsgálatok körében. (Az őszi felméréskor a megfigyeléses vizsgálat alkalmával 30 800 főt rögzítettünk, a kérdőívezéskor 1118 főt kérdeztünk meg.)

3.1. Forgalmi adatok ismertetése

A vizsgálati napokon reggel 9-től este 7-ig minden órában (kivéve 13:00) rögzítettük az egyes területen egy időpillanatban tartózkodókat, azok korát és tevékenységét.

Az időjárási viszonyok nem voltak kedvezőek, egész május hónapban változékony idő volt, és a felmérési napokat sem sikerült úgy szervezni, hogy egyforma időjárási viszonyok között lehessen forgalmat számlálni. A hétfégi mérési napon (május 18.) az időjárás borús, változékony volt, néhányszor (késő délelőtt és kora délután) zápor tört ki, a hőmérséklet 20-25 fok körül alakult. Másnap, a hétköznapi felméréskor (május 19.) nyárias idő volt napsütéssel, a hőmérséklet 25 fok fölött volt. Ez a különbség a látogatószámokban is érzékelhető.

3.1.1. Parkhasználók száma

A felmérés során **34 733** parkhasználó tevékenységét rögzítettük, a hétfégi napon 19 160 fő, a hétköznapi napon 15 573 fő fordult meg a Városligetben. Ennek a kiegyenlítettségnek az oka az időjárásban keresendő. A hétfégi rossz idő ellenére mégis sokan látogattak ki a parkba, ugyanis két rendezvény zajlott ezen a napon: a liget teljes területén a Coca-Cola futóverseny, a Napozóréten pedig különböző kutyás programok (akrobatikus bemutató, világbajnokság, kutyausztató verseny, stb.). Mivel a rendezvényekkel külön fejezetben foglalkozunk, a

forgalomszámláláskor a láthatóan a rendezvényekre érkezőket a parklátogatók körébe nem számoltuk be.

Az őszi felméréskor közel ugyanannyi látogatót számoltunk a parkban, de 4 nap alatt, és csak délután 5-ig végeztük a forgalomszámlálást.

Mivel eltérő a két felmérés módszere, szükséges megállapítani az átlagos látogatószámokat is, az összehasonlíthatóság kedvéért.

3.1.2 Látogatószám minimum-maximum területenként és összesen

Az 1. Hősök tere-Rondó területén a legkevesebb látogató, 119 fő hétköznap délután 16 órakor tartózkodott, a legtöbb, 949 fő hétvégén 10 órakor.

A 2. számú területen, a Vajdahunyad várban és környékén a legkevesebb, 80 fő hétköznap reggel 9-kor volt, míg a legtöbb, 408 fő egy órával később, délelőtt 10 és 11 között.

A 3. számú, a Városligeti-tó - Széchenyi fürdő közötti területen legkevesebben, 219 fő, hétköznap reggel 9-kor tartózkodtak, a legtöbbet hétköznap délután 5-kor, ekkor 1022 főt számláltunk.

A 4. számú területen a Sörsátor - Petőfi Csarnok parkrészen a legkevesebb látogató hétköznap reggel 9-kor 114 fő volt, míg a legtöbb, 416 fő hétvégén délelőtt 10-kor.

Az 5. terület (közlekedési játszótér – Szoborkert - Olof Palme ház) minimális látogatottsága szintén hétköznap reggel 9-re esett, ekkor mindössze 35 fő tartózkodott a területen. A legtöbb látogató, 241 fő itt hétvégén délelőtt 11-kor volt jelen.

A 6. területen (Napozórét és Nagyrét) hétvégén délután 18 órakor volt a legkevesebb látogató (41 fő). Ugyanitt a legtöbb embert, 271 főt hétköznap délután számláltuk.

A 7. számú területen (Királydomb és játszótérek) a legkevesebb látogató hétköznap reggel 9-kor 56 fő volt, míg ugyanitt a legtöbbet hétvégén 11 órakor fordultak meg, 320 embert rögzítettünk.

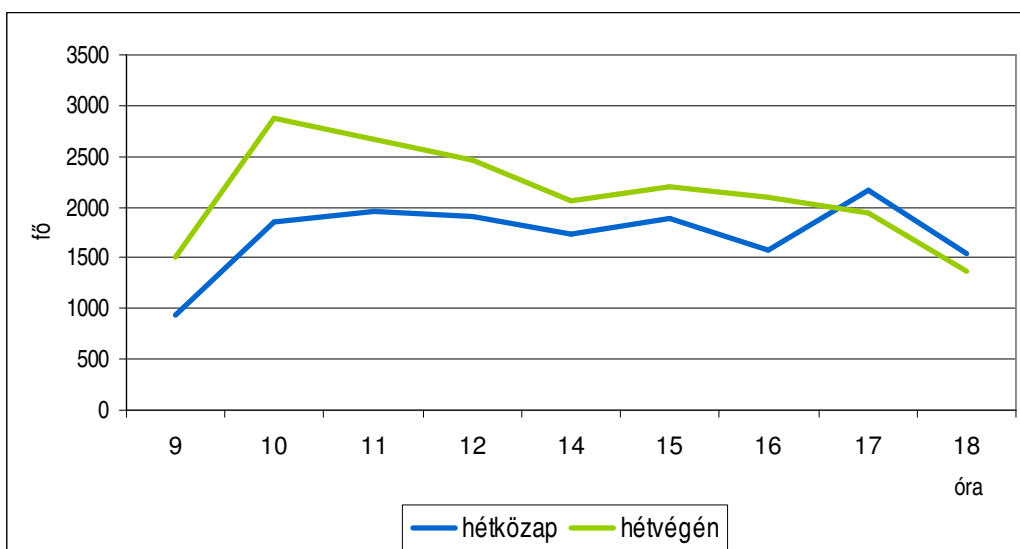
részterület	Minimum (fő)	időpont	Maximum (fő)	időpont
1	119	Hétköznap 16-17	949	Hétvégén 10-11
2	80	Hétköznap 9-10	408	Hétköznap 10-11
3	219	Hétköznap 9-10	1022	Hétköznap 17-18
4	114	Hétköznap 9-10	416	Hétvégén 10-11
5	35	Hétköznap 9-10	241	Hétvégén 11-12
6	41	Hétvégén 18-19	271	Hétköznap 12-13
7	56	Hétköznap 9-10	320	Hétvégén 11-12

1. Táblázat - minimum és maximum látogatószám

3.1.3. Látogatószám napszakos változása

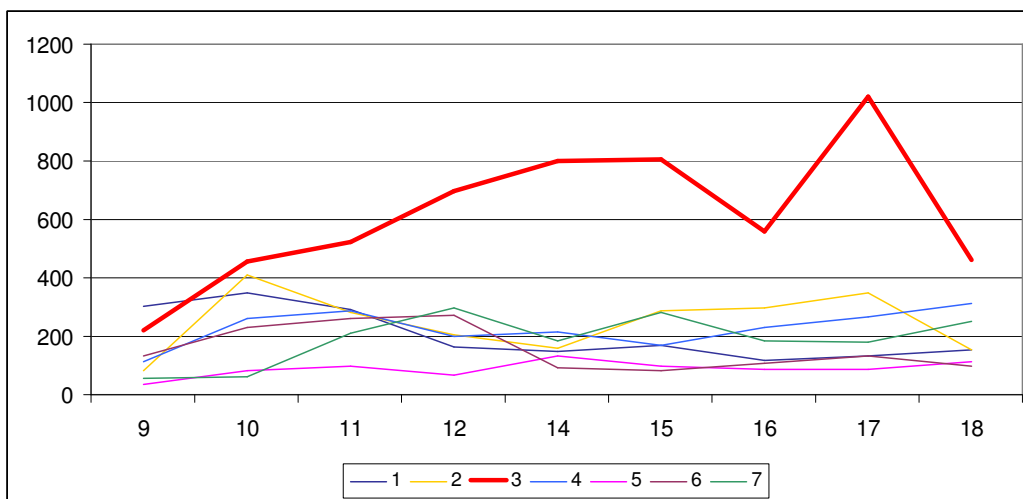
Hétvégén és hétköznap reggel 9-kor általában kevés a látogató a parkban. A hétköznapi forgalom délelőtt gyenge emelkedést mutat, és csak 5 óra körül, a munkaidő végétével emelkedik jelentős mértékben. Hétvégén már 9 és 10 óra közt jelentős forgalomművekedés tapasztalható. A napi forgalom csúcsa 10 óra körül van, ettől kezdve fokozatosan csökken a látogatottság, 5 után már a hétköznapi forgalom szintje alá esik. Ez az aktuális látogatottsági görbe azonban összefügghet az időjárással, ugyanis május 18.-án több zápor is volt, s ez a

kezdeti látogatási kedvet – délelőtti csúcs –megtörhette. Az őszi felméréskor a hétfégi vizsgálati nap időjárása kiegyenlített volt, ilyen mértékű forgalomváltozást nem volt, és a csúcsterhelések zömmel a kora délutáni időszakra estek (Vajdahunyad vár környéke, Városligeti-tó északi része, játszótérek, Királydomb, Rondó).

2. ábra - látogatás szám időszakos változása a Városligetben hétköznap és hétfégén

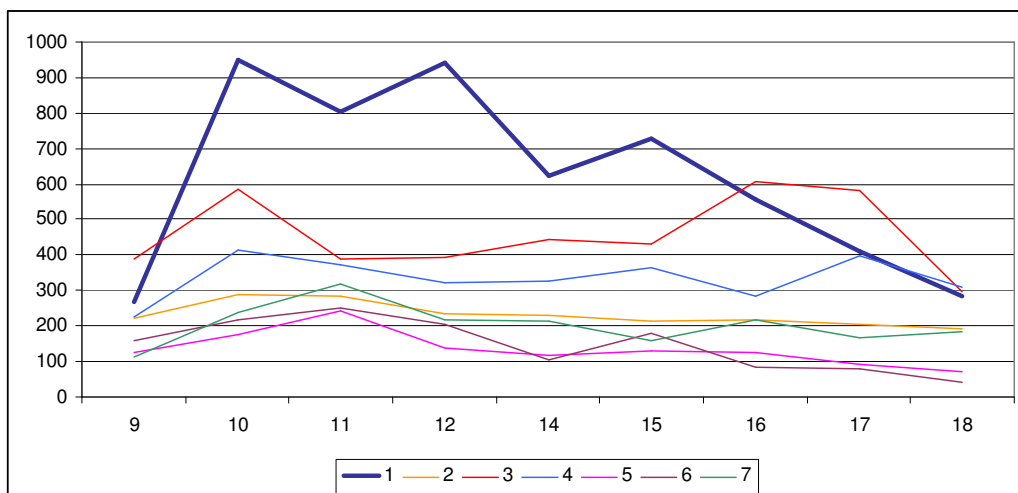
Érdekes megvizsgálni, ez a napszakos forgalomváltozás hogyan jelentkezik a park egyes részterületein. Az eredményeket az alábbi két ábra szemlélteti:

3. ábra - látogatás szám változás részterületenként hétköznap

Az ábrán látható, hogy a hétköznapos forgalom időbeli változása mennyire eltérő a legfrekvenciáltabb, 3. számú Városligeti-tó és Széchenyi Fürdő közötti területen és a többi részterület esetében. A 3. terület forgalma délután 2-kor mutat egy tetőpontot, majd 16 óra körül átmeneti csökkenés következik, és 17 órára ismét jelentősen megnövekszik a látogatás szám. A

park többi részén kiegyenlítettebb a forgalom, a csúcsok is laposabbak. A Városligeti-tó és a Széchenyi Fürdő, s tegyük hozzá, a közvetlen vonzaskörzetben lévő Állatkert jelentős forgalmat vonz. Az időszakos terhelésből az iskolai oktatás és a munkaidő utáni park- és intézménylátogatás tükröződik. A Hősök tere (1. terület) és a Vajdahunyad vár (2. terület) kisebb csúcsot hozott a délelőtti időszakban, a turista programok ritmusához igazodóan. A játszótérek inkább a déli, kora délutáni órákban voltak forgalmasabbak.

4. ábra - látogatószám változás részterületenként hétvégén

Hétfégen a Hősök tere és Rondó (1) részterület forgalma jelentősen, a Széchenyi fürdő (3) területé kismértékben tér el a park többi részétől. A hétfévi forgalom minden területen délelőtt 10-11 körül éri el a csúcsot, majd fokozatosan csökken, kivéve a Városligeti-tó – Fürdő közti (3) területet, ahol második csúcsot lehet megfigyelni 15 óra után és a Hősök tere-Rondó (1) területet, ahol ez a csúcs 12 órakor és 15 órakor jelentkezik. A Hősök tere forgalmát leginkább a vezetett turistacsoportok határozzák meg, amelyek periodikusan jelennek meg a nap folyamán. A játszótérek forgalma eltért a hétköznapi lefutástól, amennyiben egy jelentősebb csúcsot mutat a délelőtti időszak, majd egy kisebb csúcs látható a délutáni mérési időszakban, nyilvánvalóan a családok hétfévi napi ritmusához igazodóan.

3.1.4. Átlag látogatószámok egy óra időszakra vetítve (összes napi forgalom / 9)

Az összes látogatószám helyett – többek között az időszakok és a területek egymással való összehasonlítása érdekében – átlagos látogatószámot vezethetünk be, amelyet az egész napi forgalomból egy óra intervallumra vonatkoztatunk.

	1. ter.	2. ter.	3. ter.	4. ter.	5. ter.	6. ter.	7. ter.
hétköznap	204,3	247,2	615,2	229,1	88,1	156,6	189,8
hétfégen	618,0	232,3	457,4	335,8	134,8	146,9	203,7
eltérés	3,0	0,9	0,7	1,5	1,5	0,9	1,1

2. Táblázat - átlagos forgalom területenként

A hétköznapi és hétfégi átlagos forgalom különbsége azt jelzi, melyek azok a területek, amelyeket inkább hétfégén, és melyek azok, melyeket inkább hétköznap használnak a látogatók. A legnagyobb eltérés a Hősök terén volt, ahol a hétfégi forgalom háromszorosa a hétköznapinak. A Vajdahunyad várnál (2), a Sörsátor és Petőfi Csarnok közötti területen (4), és a park délkeleti periferiáján (5 és 7) kiegyenlített a hétköznapi-hétfégi forgalom. Az Állatkerttel szomszédos területen (3) a hétköznapi terhelés azért sokkal magasabb, mert ilyenkor gyerekcsoportok, intézményi keretek között rendszeresen látogatják az Állatkertet.

A teljes Városliget átlag 1 órai forgalma, melyből a napi terhelés becsülhető:

hétköznap: 1730,3 fő/óra > 20764 fő/nap

hétfégén: 2128,9 fő/óra > 25547 fő/nap

A napi forgalmat reggel 8-tól este 8-ig számítjuk.

Az őszi felmérés során az átlagos hétköznapi forgalom 9-től 5-ig 7.641 fő, a hétfégi 14.055 fő volt. Korábbi kutatások alapján azt feltételeztük, hogy a kora nyári forgalom ennek kb. kétszerese lesz. Az itt ismertetett felmérési eredmények arra utalnak, hogy a különbség **hétköznap több mint kétszeres**. Az is figyelembe veendő, hogy a hétfégi felmérési napon nem volt jó az időjárás, tehát egy napos, meleg nyári hétfégi napon az itt számított létszámnál lényegesen többen látogathatnak a Városligetbe.

3.1.5. Használati intenzitás

Az egyes parkrészek terheltségének összehasonlítására alkalmas a használati intenzitás mérőszám, a park(rész) területére vetített látogatószám ($m^2/fő$), mely azt mutatja meg, mennyi parkterület jut egy parkhasználóra. A használati intenzitás érték tehát annál magasabb, minél több terület jut egy parkhasználóra, illetve fordítva, minél alacsonyabb az érték, annál zsúfoltabb, forgalmasabb a parkrész.

	1. ter.	2. ter.	3. ter.	4. ter.	5. ter.	6. ter.	7. ter.	Városliget
terület (m^2)	118362	50942	89275	106139	117476	84003	161468	727665
haszn. intenzitás ($m^2/fő$)	288	212	166	376	1054	554	821	377

3. Táblázat - használati intenzitás területenként és összesen

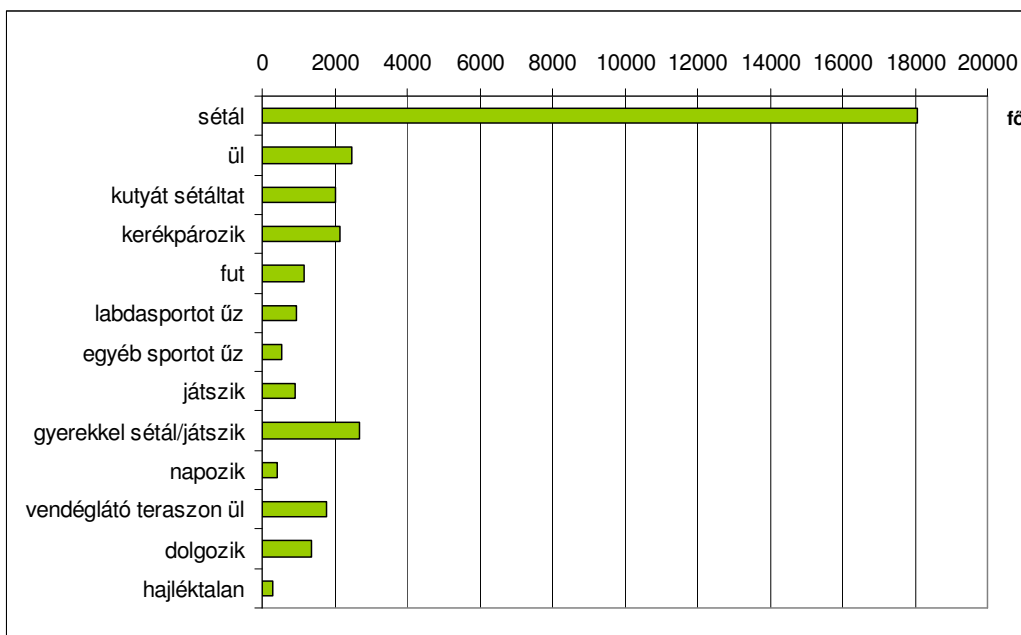
A területek közül – nem meglepő módon – a legintenzívebb a használat az északi parkrészekben: a Hősök terén, a Vajdahunyad vár területén, valamint a Városligeti-tó és a Fürdő között (itt jut a legkevesebb, $166m^2$ parkterület egy használóra). A többi parkrészben lényegesen jobbak az értékek, az 5. terület (a közlekedési játszótér – Szoborkert - Olof Palme ház környéke) a legkevésbé zsúfolt. A Városligetben az **átlagos használati intenzitás $377m^2/fő$** .

A 2013. őszi felmérés forgalmi adatai szerint a Városligetben két részterületen is adódott $100 m^2/fő$ alatti használati intenzitás, ekkor azonban több, kisebb egységre bontva vizsgáltuk a terhelést. Korábbi kutatási eredmények alapján feltételeztük, hogy a **$200 m^2/fő$** intenzitás alatt már zsúfoltnak érzékelik az emberek a parkot, ezért szükségesnek tartottuk a helyszíni kérdőívbe beépíteni ezt a kérdést.

A kérdőíves vizsgálatban megkérdeztük a parkhasználókat, zsúfoltnak tartják-e a parkot. A megkérdezettek **78%** azt válaszolta, hogy nem tartja annak, 18% részben tartja annak, és mindössze 3% tekinti a Városliget egészét zsúfoltnak. (kérdőíves felmérés idején nem volt tömegrendezvény vagy más nagyobb forgalmat generáló program a Városliget területén.) A zsúfoltság érzet jellemzően erősen szubjektív, és egy-egy szubjektumra nézve sem tekinthető konstansnak. A rekreáció jellege (aktív – passzív), az életkor, a hangulat, a szellemi és/vagy fizikai fáradtság mind érdemi hatással van arra, hogy egy közel azonos jellegű rekreációs forgalom elfogadható-e vagy inkább zavaró. Az átlagos parkhasználati intenzitás viszont nagy ingadozást mutat (166 és 1054 m²/fő). Egy városi parkban szükség van olyan területekre, ahol kényelmesen, a többi látogató által nem vagy csak kevésbé zavartan tudnak pihenni, napozni, beszélgetni a városiak, ahol tudják élvezni a természetet, a csendet. Ez a funkciója a városi parknak más kutatások szerint is megnőtt, tekintettel az életszínvonal-béli változásokra, a csökkenő mobilitásra, kirándulás jellegű kikapcsolódásra. A 2000-es évek elején a Pilisi Parkerdő már jelezte, hogy a budai hegyek parkerdőiben is jelentősen megnőtt a rekreációs forgalom hétféleken, ami a közlekedési költségek növekedésével magyarázható.

3.1.6. Tevékenységek megoszlása összesen

A Városligetben megfigyelt tevékenységek közül a sétálás az uralkodó, az összes 34 733 fő (52%) sétált. Ezt követi a gyereksétáltatás (8%), az üldögélés (7%), a kutyasétáltatás és a kerékpározás (6-6%). 5% alatti az aránya a vendéglátóhelyek teraszán ülőknek, a többi sporttevékenységet végzőnek és a parkban munkát végzőknek. Bár nem tevékenység, de rögzítettük a hajléktalanok számát; ők az összes parkhasználó 1%-át teszik ki.

5. ábra - Tevékenységek megoszlása a Városligetben összesen (fő)

A területigény és a terhelés szempontjából különböző tevékenységeket érdemes különválasztani passzív és aktív tevékenységekre. A vizsgálat során a két jellegzetes rekreációs forma arányát is vizsgáltuk. Aktív tevékenységnek minősül a kerékpározás, a futás, a labdasport és az egyéb sportok, illetve a játék. Ezeknek az aránya az összes tevékenységen belül 16%. Nagyságrendileg tehát inkább passzív tevékenységeket végeznek az emberek a Városligetben.

3.1.7. Tevékenység megoszlása területenként

A sétálás aránya mindenütt kiugró, de a többi tevékenység arányában sok különbséget lehet észrevenni. Üldögelni leginkább a 4., kismértékben a 6., 7. területen szoktak a parkhasználók.

A kutyasétáltatók legnagyobb arányban az 5.,6.,7. területen vannak. A kerékpárosok aránya magas az 5.,6. területen és az 1. területen is (ahol a kerékpárút-hálózat kijelölt szakasza halad át). A futók aránya legmagasabb a 7. és a 4. területen. Labdasportot leginkább a 4. és a 7. területen űznek (itt található a kiépített labdapályák), egyéb sporttevékenységet a 4. területen.

A játzó (leginkább) gyermekek aránya mindenütt alacsony, kivéve a 7. területet, ahol a játszótérek találhatóak. A gyermeket sétáltatók aránya az 5.,6.,7. területen kiemelkedő. A napozók aránya a 6. területen (Napozórét, Nagyrét) kissé magasabb, mint a liget többi részén.

A vendéglátó teraszokon ülők arány értelemszerűen ott magas, ahol terasszal rendelkező vendéglátóhely van: a 3. és a 4. területen.

A parkban munkát végzők legmagasabb arányban a 3. területen találhatóak (árusok az Állatkerttel szemben, illetve a Tó partján több alkalmi munkajellegű tevékenység, pl. filmforgatás résztvevői)

A hajléktalanok legmagasabb aránya a 3. területen figyelhető meg.

	1. ter.	2. ter.	3. ter.	4. ter.	5. ter.	6. ter.	7. ter.
sétál	66%	76%	52%	44%	40%	40%	23%
ül	6%	4%	7%	11%	7%	8%	8%
kutyát sétáltat	4%	4%	2%	6%	10%	11%	13%
kerékpározik	8%	3%	3%	7%	14%	11%	7%
fut	2%	1%	1%	7%	3%	4%	8%
labdasportot űz	0%	0%	2%	7%	1%	2%	6%
egyéb sportot űz	1%	0%	1%	4%	2%	1%	1%
játszik	0%	0%	4%	0%	1%	2%	12%
gyerekekkel sétál/játszik	6%	7%	5%	5%	16%	10%	17%
napozik	0%	1%	2%	0%	0%	3%	2%
vendéglátó teraszon ül	5%	0%	12%	6%	0%	1%	0%
dolgozik	2%	3%	8%	3%	4%	5%	1%
hajléktalan	0%	0%	2%	0%	0%	1%	1%

4. Táblázat - tevékenységek megoszlása részterületenként

Az aktív tevékenységek aránya az egyes részterületeken a következő:

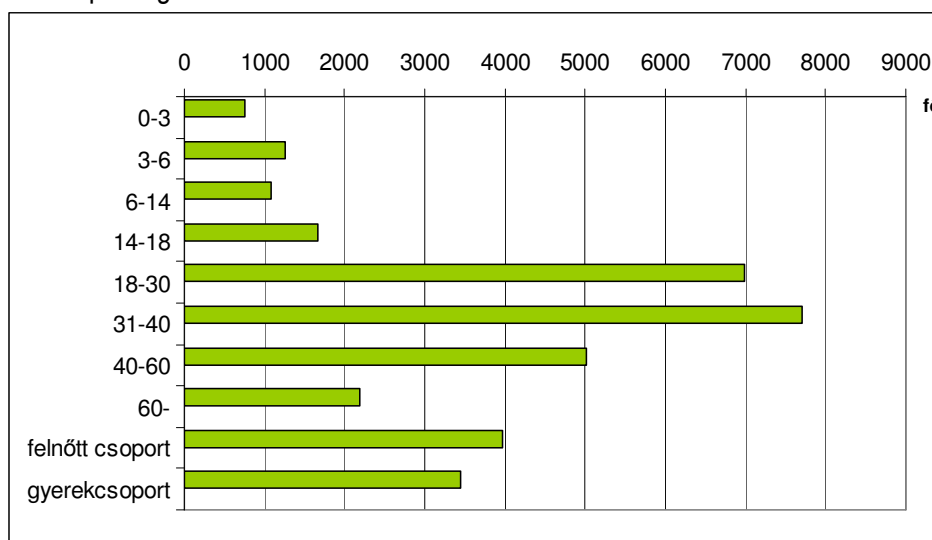
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
11%	5%	12%	26%	22%	21%	34%

5. Táblázat - aktív tevékenységek aránya részterületenként

A park belseje, tehát a 4., 5., 6., 7. terület értelemszerűen jobban vonzza az aktívabb kikapcsolódást végzőket, mint a zajos és szennyezettebb levegőjű peremek. A 7. területen azért magasabb ez az arány, mert itt sportpályák, szabadtéri tornatér és játszótér is található. Kivétel az 1. terület, amelyen belül a Rondó és környéke ad otthont a sportolóknak, míg a Hősök tere jellemzően nem az aktív tevékenység helyszíne.

3.1.8. Korcsoporti megoszlás összesen

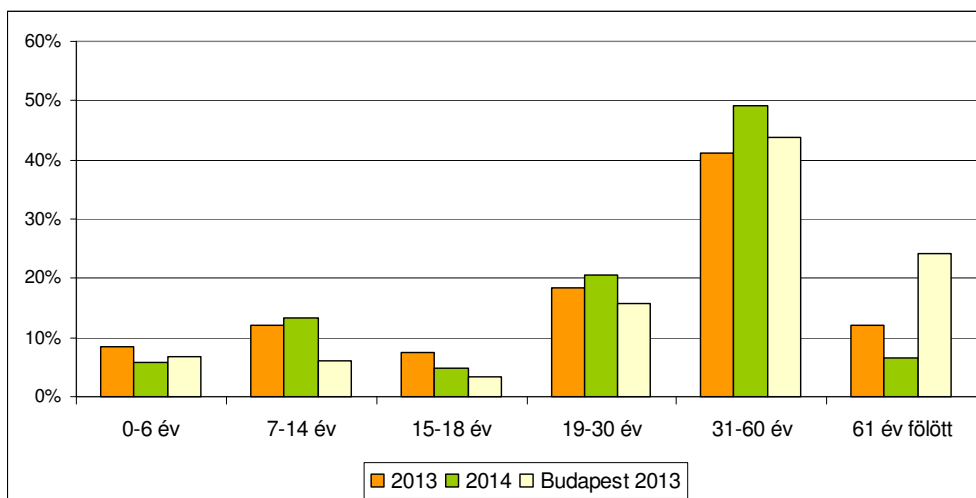
A 2013. őszi forgalmi vizsgálatól eltérően külön rögzítettük a felnőtt- és gyerekcsoportokat, mert gyakran nem homogén korúak, viszont a helyszínen nagyobb csoport esetén nehéz egyenként eldönteni a csoporttagok korát.

6. ábra - kor megoszlás a Városligetben

Összehasonlítottuk a kapott adatokat az őszi vizsgálat eredményével és a 2013. évi budapesti korszerkezettel. Ehhez a felnőtt csoportokat a 31-60 közötti korcsoportba, a gyerekcsoportokat a 7-14 közötti korcsoportba számítottuk bele.

Az őszi adatokhoz képest magasabb volt a 31-60 év közöttiek aránya, és jóval alacsonyabb az időseké. A budapesti korszerkezettel való összehasonlításból az olvasható ki, hogy a 7-14 év közöttiek, a 19-30 év közöttiek és a 31-60 év közöttiek a városi korszerkezetben elfoglalt arányukhoz képest lényegesen nagyobb arányban keresik fel a parkot, a 61 év fölöttiek pedig sokkal kisebb arányban, mint azt a létszámuktól várnánk.

7. ábra - kormegoszlás a 2013. és 2014. évi felmérés során és Budapest korszerkezete (2013.)

A parkhasználók korösszetételében történt változás trend jellegű, és több oka is lehet: az idősebb korosztály csökkenő parkhasználata az egészségügyi állapotra, esetleges mozgáskorlátozottságra, a közlekedési kapcsolatok hiányára vagy nehézségeire vezethető vissza, de a más parkokban végzett felmérések arra is utalnak, hogy a biztonsági szempontok, a közvilágítás hiánya vagy gyengesége, a hajléktalanok és bandázó csoportok jelenléte is visszatartó hatású. Ugyanakkor épp ez a korosztály az egyik leginkább parkra utalt lakossági csoport, kisebb mobilitása, nagyobb kiszolgáltatottsága révén.

3.1.9. Korcsoporti megoszlás területenként

A legkisebbek aránya (3 év alatt) az 1. területen (Rondó), a 3-6 év közöttieké a 7. területen (játszóterek), a 6-14 éveseké az 1. területen, a 14-18 éveseké a 4. területen (sportpályák) magasabb, mint a park többi részén. A gyerekcsoportok legnagyobb számban az Állatkert környékén fordultak elő. A felnőtt korosztályok kiegyenlítetten jelennek meg a Városliget területén, a felnőtt csoportok a Hősök tere – Vajdahunyad vár – Széchenyi Fürdő háromszögben mozognak. Az idősek aránya legmagasabb az 1. területen.

3.1.10. Korszerkezet változása napszakonként

A kisgyermek legmagasabb arányban délben vannak a parkban. A nagyobb gyerekek inkább késő délután (hétköznap az iskola miatt arányuk alacsony), a felnőttek szintén késő délután vannak többen. A felnőtt turistacsoportok aránya reggel a legmagasabb, de még délben is viszonylag magas, késő délutánra lecsökken. A gyerekcsoportoknál ez nem figyelhető meg, arányuk délben a legmagasabb.

	reggel 9	délben 12	este 18
0-3 év	1%	3%	2%
3-6 év	1%	4%	3%
6-14 év	1%	3%	2%
14-18 év	2%	5%	6%
18-30 év	16%	19%	27%
31-40 év	21%	23%	28%
40-60 év	16%	14%	17%
60 év felett	5%	6%	6%
felnőtt csoport	34%	22%	10%
gyerekcsoport	3%	5%	2%

6. Táblázat - korszerkezet napszakonként

3.1.11. Korszerkezet változása hétköznapi/hétfégi bontásban

	hétköznap	hétvégén
0-3	2%	2%
3-6	3%	4%
6-14	2%	4%
14-18	4%	5%
18-30	22%	19%
31-40	20%	25%
40-60	14%	15%
60-	7%	6%
felnőtt csoport	19%	17%
gyerekcsoport	8%	2%

7. Táblázat - korszerkezet hétköznap és hétvégén

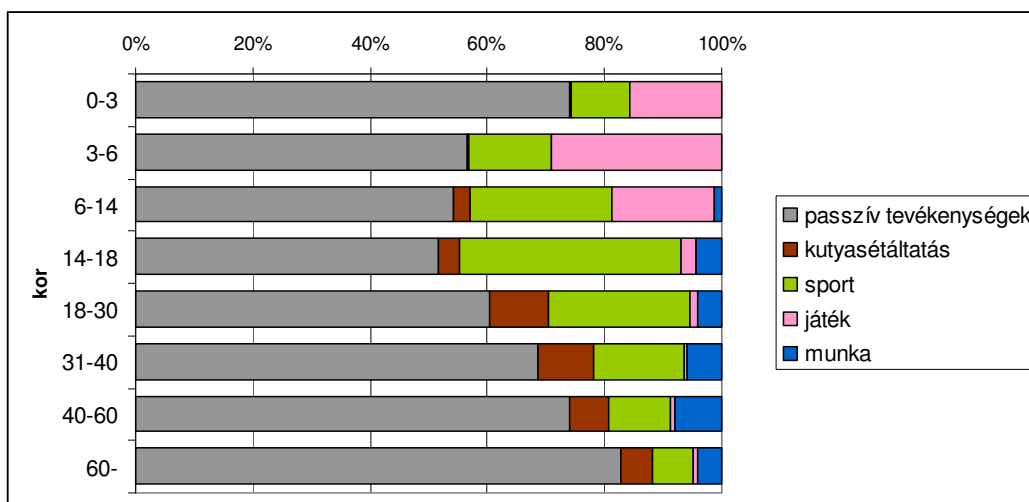
A 3 év alatti gyermekek aránya azonos hétköznap és hétvégén. A 3-6 év közötti, a 6-14 év közötti és a 14-18 év közötti gyermekek aránya magasabb hétvégén. A 18-30 év közötti korosztály nagyobb arányban látogatja a parkot hétköznap. A 31 és 60 év közöttiek hétvégén vannak többen. Az idősek aránya viszont hétköznap magasabb, mint hétvégén. Ugyanez igaz a turistacsoportokra is.

3.1.12. Összefüggések kor és tevékenység közt

Az őszi megfigyeléses vizsgálat alkalmával nem rögzítettük egymáshoz a parkhasználók korát és tevékenységét, viszont feltűnt, hogy míg a korábbi parkhasználati vizsgálatok (1987, 1997) idején az aktív tevékenységeket túlnyomórészt a gyermekek végezték, addig ma ez eltolódott a felnőtt korosztály felé, és a fiataloknál inkább passzív viselkedést lehet megfigyelni. Hogy ezt a feltevést

alátámasszuk, a tavaszi felméréskor már a kor és tevékenység egymáshoz kapcsolva került rögzítésre.

Az egyszerűség kedvéért passzív tevékenységi körbe soroltuk a következőket: sétálás, üldögélés, gyereksétáltatás, napozás, vendéglátó teraszon tartózkodás, és a hajléktalanokat is ide számítottuk.

8. ábra - korcsoportok és tevékenység összehasonlítása

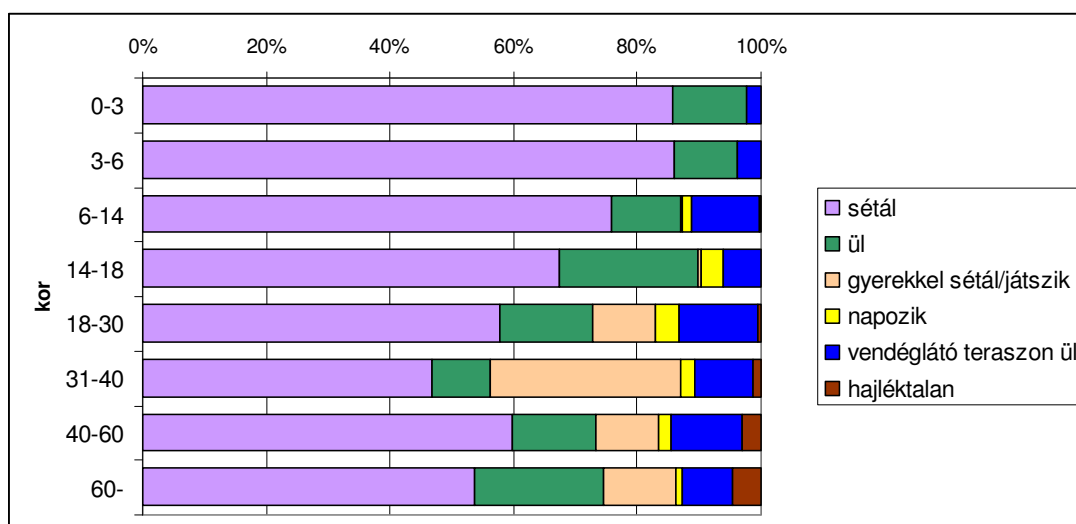
A fenti ábrán is látszik, hogy a feltevés részben alaptalannak bizonyult: a legnagyobb arányban a 3 és 18 év közötti gyermekek-fiatalok végzik az aktív tevékenységeket (sport és játék). A jelenség, amit gyanítottunk, tehát arra vonatkozik, hogy ma már a felnőttek is sportolnak, de nem nagyobb arányban, mint a gyermekek. (Létszámukat tekintve viszont több felnőtt sportol a Városligetben, mint gyerek, de erre még később kitérünk.)

A 3 év alatti korcsoportban magas a passzív tevékenység aránya (74%), mert a parkban nagyon sokan sétáltatnak babakocsiban gyermeket, s ez passzív időtöltésnek számít. A 3-6 év közötti gyermekeknél a legmagasabb a játék tevékenység aránya (29%). A 6-14 év közöttiekénél megjelenik a kutyasétáltatás és a munka (filmforgatás és fotózás szereplői voltak, de gyermekkorú kéregetővel is találkoztunk), és kicsit nagyobb arányú a sporttevékenység (24%), mint a játék (18%). A 14-18 év közöttiek körében a legnagyobb arányú a sportolás (38%), a játék már csak kismértékű. A 18-30 év közötti felnőtteknél legmagasabb a kutyasétáltató tevékenység aránya (10%), a sport aránya már kisebb, mint a gyermekeknél (24%). A 40-60 év közöttiekénél a legmagasabb a munka miatt parkban tartózkodók részaránya (8%). A 60 év felettiek körében a legnagyobb aránya a passzív tevékenységeknek van (83%), ezen kívül egyenlő mértékben végeznek sporttevékenységet, sétáltatnak kutyát, és dolgoznak a parkban (5%-7%).

A felnőtt korosztályoknál kismértékben jelen van a játék tevékenység (1%).

A passzív tevékenységcsoporton belül az alábbi megoszlás figyelhető meg korcsoportonként: A gyermekeknél a sétálás és az üldögélés jellemző, de minél idősebbek az emberek, annál változatosabb passzív tevékenységekkel tudják eltölteni a szabadidőt, a sétálás annál kisebb arányú, és helyette más tevékenységek jelennek meg. A 6-14 éves korosztályban megjelenik a napozás, és nagy számban vannak jelen vendéglátó teraszokon. A 14-18 év közöttiek körében a

legnagyobb az üldögélők aránya, és a napozás is jellemző, a vendéglátóhelyek teraszait viszont kevésbé látogatják. A 18-30 év közötti felnőtt korcsoportnál jelenik meg a gyereksétáltatás. Nagyobb arányban napoznak, mint az idősebbek. Ez a korosztály látogatja leginkább a vendéglátó teraszokat.

9. ábra - korcsoportok és passzív tevékenységek összehasonlítása

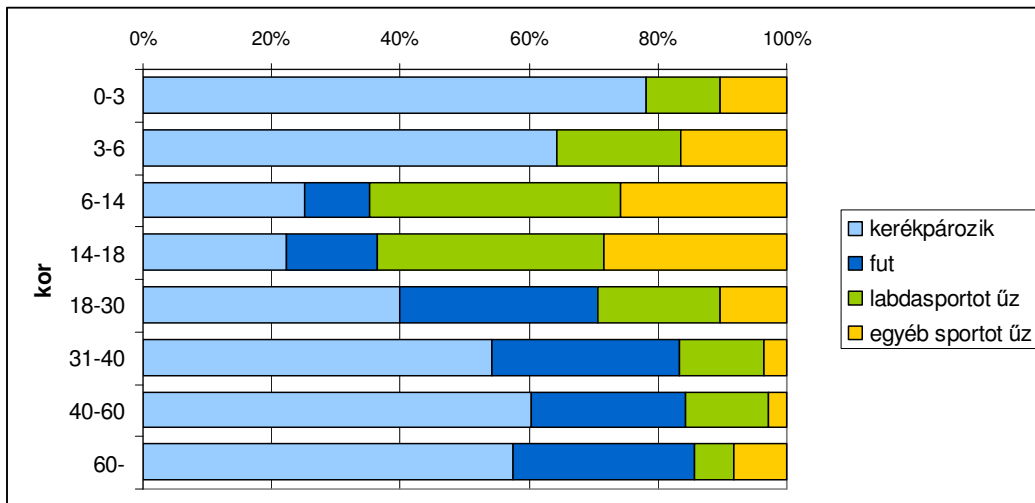
A 31-40 közöttiek körében a legalacsonyabb a sétálók és az üldögélők aránya, helyette a gyereksétáltatás aránya igen magas ebben a korcsoportban.

A 40 és 60 év közöttiekénél kismértékben megemelkedik a sétálók és az üldögélők aránya, a gyereksétáltatásé jelentősen csökken. A vendéglátó teraszokon kicsit nagyobb arányban vannak jelen. A hajléktalanok jellemzően ebben és az ennél idősebb korcsoportban találhatóak.

A 60 éven felüliek körében a sétálás aránya kicsit kisebb, és az üldögélésé nagyobb, mint a fiatalabb korosztályokban. Igen magas a gyermekkel sétálók aránya az idősek között is, és a vendéglátó teraszokat is aktívan látogatják.

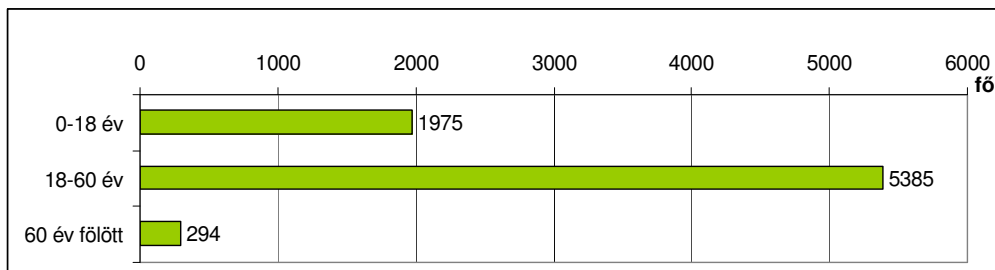
A sporttevékenységen belül az egyes tevékenységek megoszlását mutató diagramon látható, hogy a kerékpározás aránya a többi aktív sporthoz viszonyítva a kisgyermekéknél a legmagasabb, mert ők még ritkán végeznek egyéb sporttevékenységet. A futás, mint sport a 6-14 év közötti korosztálynál jelenik meg. Ennél a korosztálynál a legmagasabb a labdajátékokat játszó aránya is. A 14-18 év közöttiekénél a legkisebb a kerékpározók aránya, helyette a legmagasabb az egyéb sportot űzők aránya, ami azért is alakul így, mert ez a korosztály a skate pálya fő használói csoportja. Amellett a labdasport aránya is még magas a korosztályban. A 18 éven felüli korosztályokban a korról nő a kerékpározók aránya (kivéve az időseket). A futók aránya a felnőtt korosztályokban hasonlóan magas.

Az idősek körében kissé magasabb a futók és az egyéb sport (pingpongozás) aránya.

10. ábra - korcsoportok és aktív tevékenységek összehasonlítása

Az alábbi diagram azt mutatja, hogy az aktív tevékenységek (sport, játék és kutyasétáltatás) összesen hogyan oszlanak meg a fiatalkorúak (18 év alatt), a felnőttek (18-60 év) és az idősek (60 év felett) között. Látható, hogy hiába magas az aktív tevékenységek aránya a gyermek korcsoportokon belül, összességében a Városligetben az aktív tevékenységek túlnyomó részét felnőttek végzik.

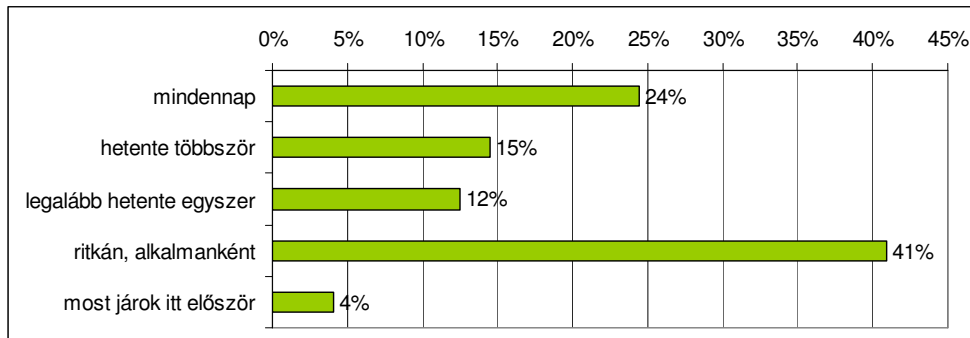
11. ábra - aktív tevékenységek aránya

3.2. Kérdőíves felmérés adatainak ismertetése

A kérdőíves felmérést május 8-án, egy nagyobb létszámú hallgatói csoporttal végeztük. A megkérdezettek kiválasztása véletlenszerű volt. Az őszi kérdőívet átdolgoztuk, mert túl hosszúnak ítélték a válaszadók, és emiatt a nyitott kérdésekre nem szívesen válaszoltak. A tavaszi kérdőívezésnél nem tapasztaltunk ilyen problémát. A személyes adatok lekérdezésekor, az ősszel végzett felmérés során, a megkérdezettek a lakóhelyi adataikat általában nem adták meg, s ezt most is tapasztaltuk.

Összesen **1018 személy** válaszolt a kérdőíves kérdésekre. Az egyes kérdésekre adott válaszok arányát, valamint az egyes válaszok közötti összefüggéseket az alábbiakban ismertetjük.

3.2.1. Milyen gyakran jár a Városligetbe?

12. ábra - "Milyen gyakran jár a Városligetbe?" kérdésre adott válaszok megoszlása

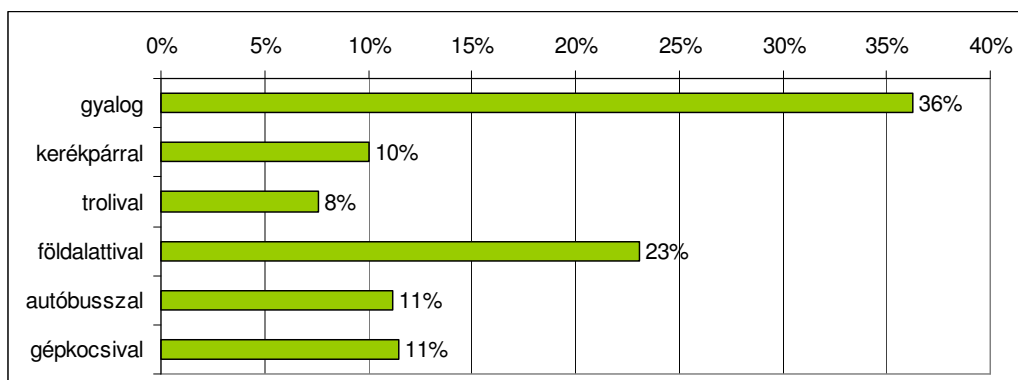
A megkérdezettek többsége, 417 fő (41%) ritkán, alkalmanként jár a Városligetbe. 249 fő (a megkérdezettek 24%-a) mindennap. A hetente többször érkezők a megkérdezettek 15%-át teszik ki, a hetente egyszer érkezők a 12%-át. 41 fő (4%) a kérdőív napján járt először a Városligetben. Azaz a parklátogatók több mint fele (59%) rendszeresen fordul elő a Városligetben. A turisztikai jelentőségű helyek és intézmények jellemzően inkább az egyszeri (most járok itt először) vagy a „ritkán, alkalmanként járok ide” típusú látogatói kört erősítik. Ennek tükrében értékelve a fenti adatot, egyértelműen megállapítható, hogy a Városliget a belső kerületek – egyébként súlyosan zöldterület hiányos kerületek – mindennapos lakossági rekreációjában alapvető fontosságú. Ennek a használati jellegnek a jellegzetességét mutatja a következő szempont is, nevezetesen az, hogy a parkba a legtöbben (36%) gyalog érkeznek.

A válaszadók kora és a Városligetbe járás gyakorisága között összefüggés a következőképp alakult:

a 14 év alatti válaszadók 55 %-a mindennap kijár a Városligetbe, a 14-18 év közöttiek hetente többször (24%) vagy ritkán (31%), míg a 19-30 év közöttiek ritkán (59%) mennek a parkba. A 31-40 év közöttieknél kiegyenlített a gyakorisági adat, a 40-60 év közöttiek mindennap (33%) vagy ritkán (34%), a 60 éven felüliek mindennap (37%) járnak a ligetbe.

3.2.2. Mivel érkeznek?

A legtöbben gyalog érkeznek (369 fő, 36%). Földalattival 235 fő (23%), gépkocsival 117 fő (11%), busszal 114 fő (11%), kerékpárral 106 fő (10%) és a legkevesebben trolival (77 fő, 8%).

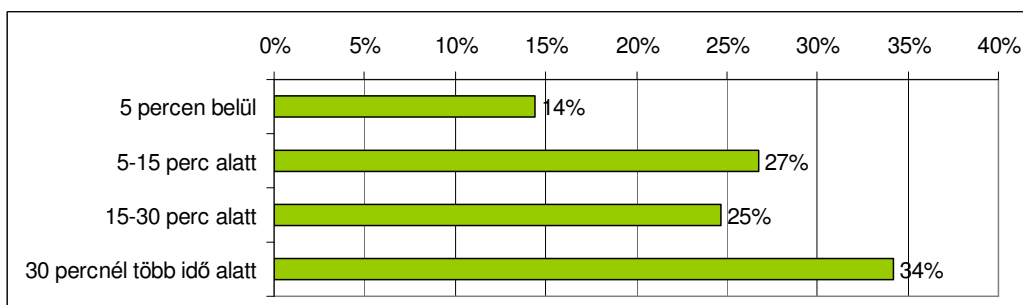
13. ábra - "Mivel érkezik?" kérdésre adott válaszok megoszlása

Ha megvizsgáljuk, hogy van-e összefüggés a válaszadók kora és megérkezésük módja között, az alábbi megállapítások tehetők:

A 14 év alattiak 44%-a gyalog jön, 27% kerékpárral, 22% pedig busszal. A 14 és 18 év közöttiek szintén 44%-a jön gyalog, de náluk alacsonyabb a kerékpárral érkezők aránya (12%) viszont magasabb a földalattival érkezőké (22%). A 19-30 év közöttiek (a megkérdezettek közül a legnagyobb létszámú korosztály) leggyakrabban földalattival érkeznek (33,6%) ezt követi a gyalog érkezők aránya (28,2%), majd a busszal érkezőké (11,4%). A 31-40 év közöttiek jelentős többsége gyalog érkezik (46%), de magas az autóval érkezők aránya is (18,5%). A 41-60 év közöttiek kiegyenlített arányban használják a különböző közlekedési eszközöket a park megközelítésére. A 60 év feletti nagy többsége gyalog érkezik (44,5%), illetve földalattival (26,5%). Tehát a park gyalogos megközelítése uralkodó minden korosztályban, kivéve a 40-60 év közöttieket, és a 30-40 közöttiek egy részét.

Ha megvizsgáljuk, hogy mely kerületekben laknak azok a válaszadók, akik gyalog érkeztek, azt az érdekes megállapítást tehetjük, hogy távolabbi kerületekben és vidéken lakók is nagy arányban gyalog közelítik meg a Városligetet. Ez arra utal, hogy akik távolabbi városrészekben laknak, azoknak a munkahelye vagy az iskolája van annyira közel a Városligethez, hogy gyalog közelítsék meg azt.

3.2.3. Mennyi idő alatt ért ide?

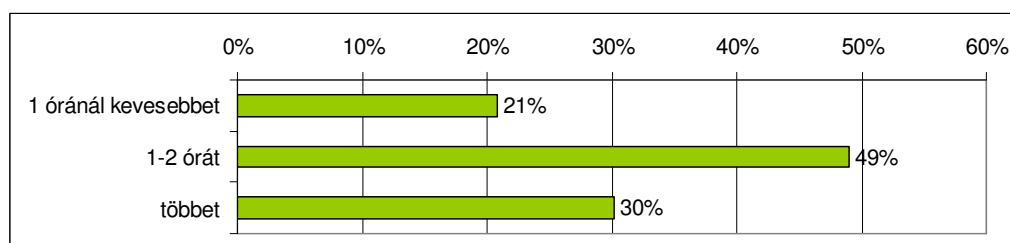

14. ábra - "Mennyi idő alatt ért ide?" kérdésre adott válaszok megoszlása

A legtöbben, 348 fő (34%) 30 percnél több idő alatt ért a Városligetbe. A válaszadók 27%-a (272 fő) 5-15 perc alatt, 25% (251 fő) 15-30 perc alatt érkezett. Mindössze 14% (147 fő) érkezett 5 percen belül, tehát a Városliget közvetlen környezetéből.

A megközelítés ideje alapján a 15 perces megközelítési távolságot tekintjük általános vonzaskörzetnek. A válaszadók 41%-a (419 fő) ennél kevesebb idő alatt éri el a parkot, tehát ők tekinthetők a park vonzaskörzetében lakónak/dolgozónak. A lakóhelyi adatok ennél is pontosabbak lehetnének, ha a megkérdezettek nem volnának annyira bizalmatlanok, és elárulnák lakóhelyük pontos helyét.

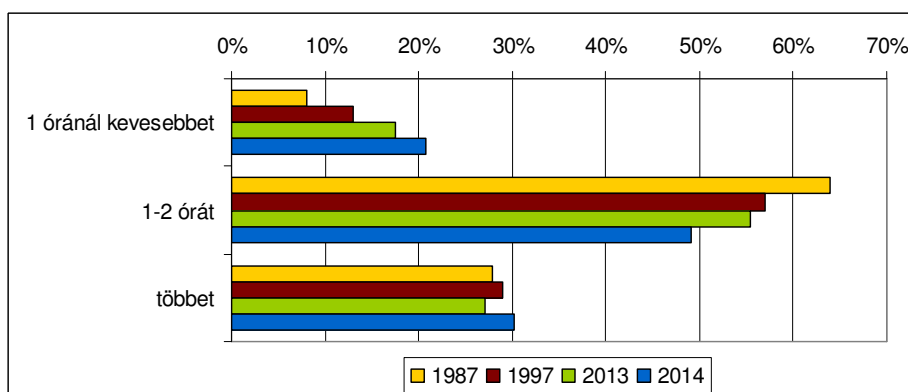
3.2.4. Általában mennyi időt tölt el a Városligetben?

15. ábra - "Általában mennyi időt tölt el a Városligetben?" kérdésre adott válaszok megoszlása

A legtöbb válaszadó (499 fő, a megkérdezettek 49%-a) 1-2 órát tölt általában a Városligetben. 30%-uk (307 fő) ennél is többet, és 21% (212 fő) 1 óránál kevesebbet.

A Városliget korábbi parkhasználati vizsgálatai kimutatták a parkban eltöltött idő folyamatos csökkenését

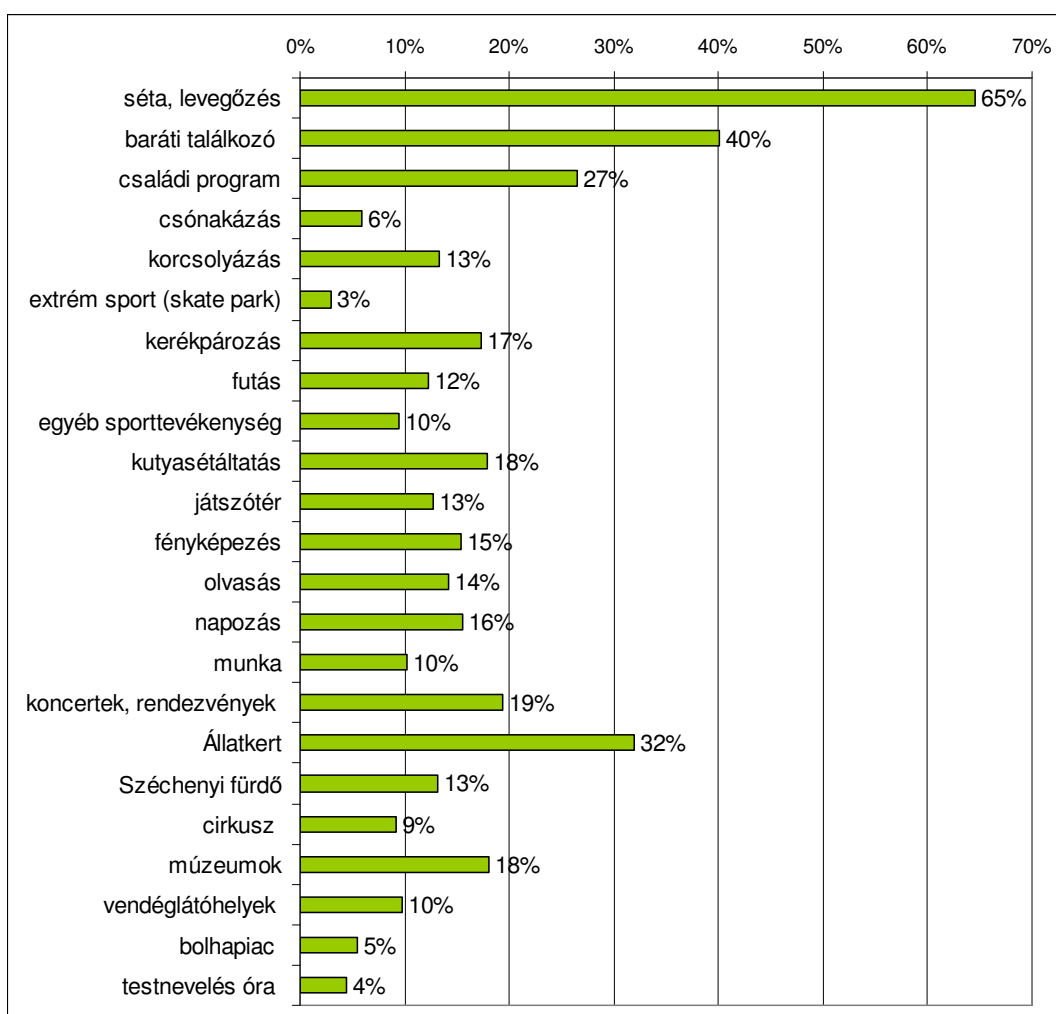

16. ábra - A parkban eltöltött idő változása 1987-2014.

A rövid idejű (1-2 óránál kevesebb) rekreációs tartózkodás magas aránya (összesen 70%) megint csak arra utal, hogy a Városligetet a környező lakóterületek lakói (továbbá a közelben dolgozók, tanulók) használják nagyobb részben, mindennapos rekreációs célokra. A rövid idejű tartózkodás irányába hathat az is, hogy a park egészén általános probléma a felszereltség, elsősorban a mosdók hiánya.

A parkban eltöltött idő és a válaszadó kora között érdekes összefüggést lehet észrevenni. A 14 éven aluliak közt magasabb az 1-2 órát vagy annál is többet a Városligetben töltők aránya, mint a rövidebb időt ott-tartózkodóké. A 14-18 évesek körében az 1-2 óra és az 1 óránál kevesebb tartózkodási idő magasabb arányú. A 19-30 év közöttieknél erős az 1-2 órás tartózkodás aránya. A 31-40 közöttiek inkább 1-2 órát vagy annál kevesebbet töltenek a parkban. 40 év felett az 1-2 óra tartózkodási idő az uralkodó.

3.2.5. Általában milyen célból látogatja a parkot?

17. ábra - "Általában milyen célból látogatja a parkot?" kérdésre adott válaszok megoszlása

A kérdésre több válasz is adható volt (ezért a válaszok százalékos megoszlásának összege meghaladja a 100%-ot).

A leggyakoribb látogatási cél a séta, levegőzés (1018 megkérdezettből 657, 65%) számára. Ez összhangban van a megfigyeléses vizsgálat eredményével, ahol láttuk, hogy a parkban végzett tevékenységek közül a sétálás van túlsúlyban. A második leggyakoribb parklátogatási cél a baráti

találkozó (408 fő, a válaszadók 40%-a). A harmadik legvonzóbb célpont az Állatkert (326 fő, 32%), amivel a megkérdezettek körében a legnépszerűbb intézmény.

A családi programot jóval kevesebben jelölték meg, mint a baráti találkozót (270 fő, 27%). Ezt követik fej-fej mellett a koncertek és rendezvények (198 fő, 19%), a múzeumok (184 fő, 18%) és a kutyasétáltatás (182 fő, 18%), a kerékpározás (17%) és a többi cél.

A tevékenységeket a könnyebb kezelhetőség kedvéért a továbbiakban csoportosítva kezeljük:

Passzív rekreációnak minősül a séta, fényképezés, olvasás, napozás.

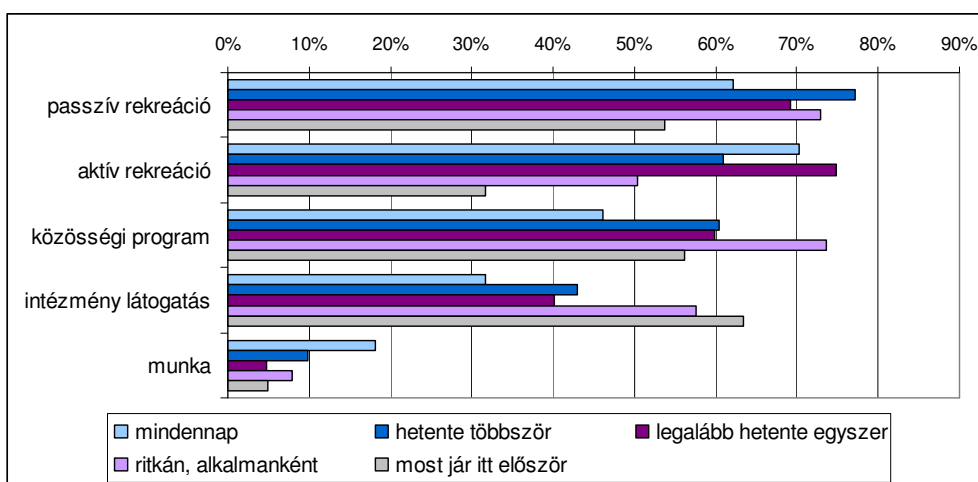
Aktív rekreációnak a csónakázás, korcsolyázás, futás, kerékpározás, extrém sport, egyéb sport, a kutyasétáltatás, a játszótérek látogatása és a testnevelés óra minősül.

Közösségi program miatt jönnek azok, akik baráti találkozóra, családi programra, koncertre, rendezvényre vagy vendéglátóhely miatt jönnek a Városligetbe.

Intézmény/létesítmény látogatása miatt érkeznek, akik az Állatkert, a cirkusz, a Széchenyi Fürdő, a múzeumok illetve a bolhapiac miatt látogatják a Városligetet.

A Városligetbe látogatás célja és a látogatás gyakorisága közötti összefüggést az alábbi ábra szemlélteti. (Mivel a látogatás célja több válaszos kérdés volt, az eredmények összege 100% fölött van). A mindennapi parklátogatók legnagyobb arányban aktív rekreáció céljából érkeznek. A hetente többször érkezők között a passzív rekreáció céljából érkezők vannak többségben. A hetente legalább egyszer érkezők közt ismét nagyobb arányban találjuk az aktív rekreáció miatt érkezőket. A ritkán érkezők kb. egyforma arányban jelölték meg a passzív rekreációt és a közösségi programot, mint látogatási célt. A kérdezéskor először Városligetbe látogatók között az intézménylátogatás szerepelt első helyen a látogatási célok között.

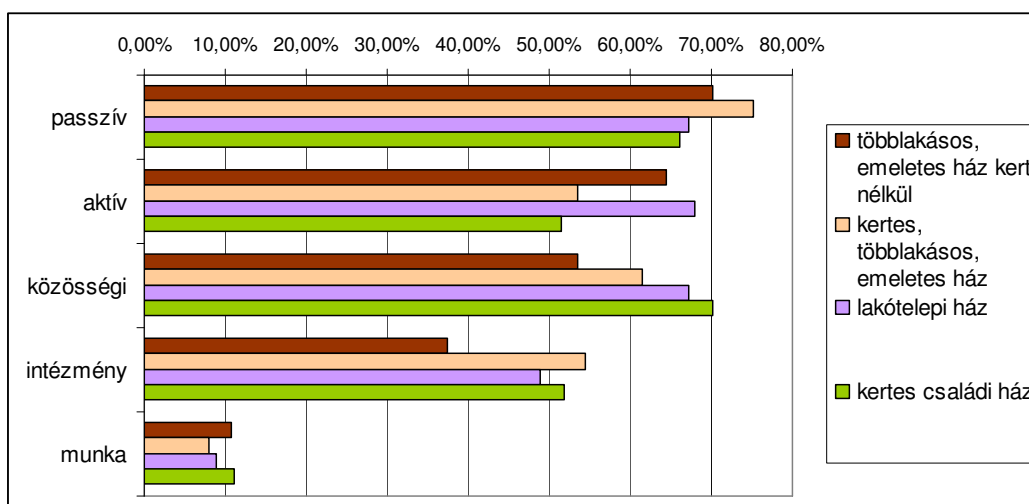
Az összevont kategóriákon belül annyi észrevételt tehetünk, hogy a mindennapi látogatók közt a séta után legnépszerűbb cél a kutyasétáltatás, a hetente egyszer ill. többször érkezők közt a baráti találkozó, az ennél ritkábban érkezők közt az Állatkert, az először Városligetbe látogatók közt pedig a családi program és az Állatkert.

18. ábra - tevékenységcsoportok és a látogatás gyakoriságának összefüggése

A látogatás célja és a válaszadók lakáskörülményei között az az összefüggés mutatható ki, hogy a többlakásos emeletes házból érkezők (kerttel és kert nélkül) legnagyobb arányban a passzív

időtöltés miatt érkeznek. A lakótelepi lakásból jövők közt magasabb az aktív tevékenységek aránya, ennél kicsit alacsonyabb arányban jelenik meg a közösségi program és a passzív rekreáció, mint cél. A kertes családi házban lakó válaszadók pedig leginkább a közösségi programok miatt érkeznek.

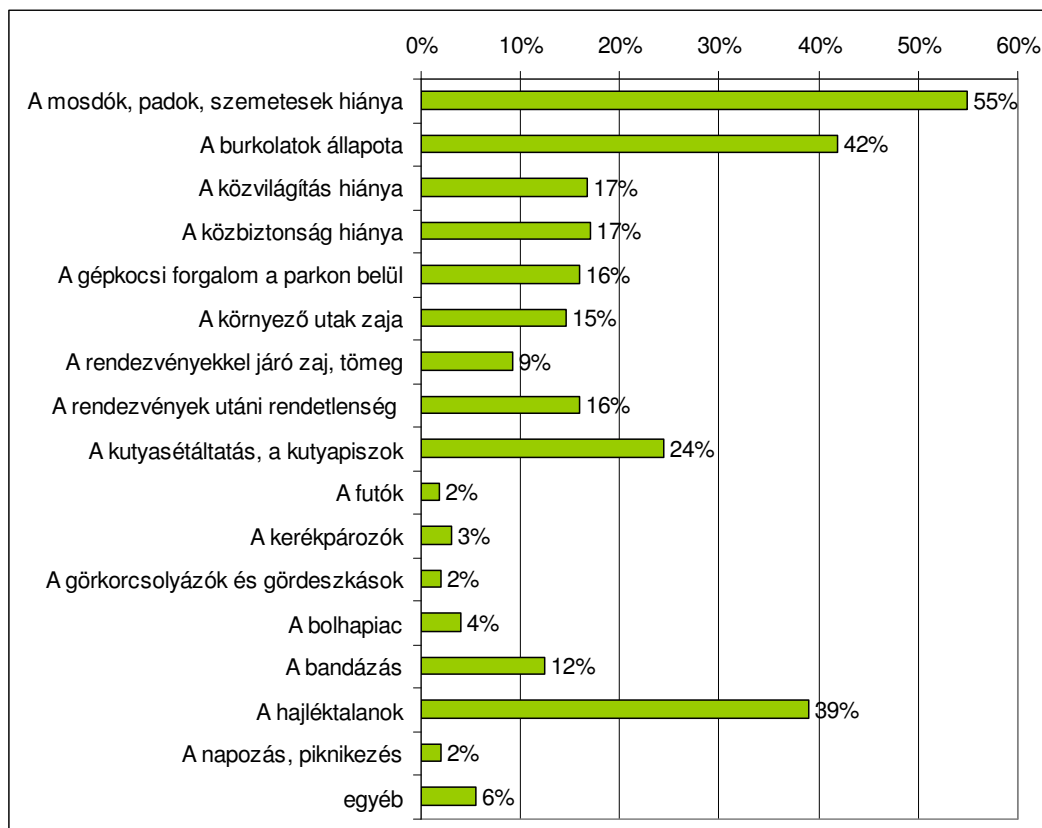

19. ábra - tevékenységcsoportok és lakóhely összefüggése

A célzott tevékenységet érdemes lehet a kerület szerinti lakóhellyel is összevetni, hiszen az életmód, a lakókörnyezet adottsága, ellátottsága hatással lehet a parklátogatási preferenciákra is. A kereszt-elemzésből az látszik, hogy a lakóhelytől függetlenül a séta, a baráti találkozó, a családi program és az Állatkert látogatás az első 4 legnépszerűbb parklátogatási cél. A többi szabadidő program esetében azonban már vannak különbségek: a szomszédos kerületekből (6., 7., 14. kerület) érkezők körében a kutyasétáltatás és a napozás magasabb arányban szerepel, a távoli kerületekből érkezőknél a koncertre és a kerékpározni érkezők vannak nagyobb arányban, a Budapesten kívülről érkezőknél pedig a múzeumlátogatás és a fényképezés aránya magasabb. A környező lakóterületeken élők számára tehát a napi, heti rendszeres szabadidős, rekreációs programok helyszíne a Városliget. A távolabb lakók, ill. vidéki lakosok számára a Városliget más preferenciákat jelent: részben a természeti és kulturális értékek, mint a fotózás témája, ill. intézmény látogatás célja, részben a városi park védett és kellemes környezete, mint az egyéni vagy családi aktív rekreáció – kerékpározás – helyszíne.

A látogatás célja és a megközelítés módja között azt az összefüggést lehet kimutatni, hogy a kutyasétáltatás, kocogás és a testnevelés óra miatt érkezők között vannak a legmagasabb arányban a gyalog érkezők, az egyéb sporttevékenység és a kerékpározás miatt érkezők között a kerékpárral érkezők aránya magas, és az Állatkert, a korcsolyapálya és a csónakázás miatt érkezők körében a földalattival érkezők aránya magas.

3.2.6. Mi az, ami leginkább zavarja a parkban?

20. ábra - "Mi az, ami leginkább zavarja a parkban?" kérdésre adott válaszok megoszlása

Ez a kérdés zárt kérdés volt, tehát a válaszokat előre meghatároztuk, és a megkérdezettek csak választhattak; ugyanakkor több választ is adhattak. (tehát a százaléktételek összege meghaladhatja a 100%-ot).

A leggyakoribb válasz a park alapvető infrastruktúráját kifogásolta – a mosdók, padok, szemetesek hiánya a megkérdezettek 55%-a (560 fő) számára probléma. Ezt követi a burkolatok állapota (42%, 427 fő) és a hajléktalanok jelenléte (37%, 397 fő).

A kutyasétáltatás és a kutyapiszok a megkérdezettek 24%-a számára probléma.

Nagyjából azonos arányban tartották problémának a közvilágítás hiányát, a közbiztonság hiányát, a parkon belüli gépkocsiforgalmat, a környező utak zaját, a rendezvényekkel járó zajt, tömeget, rendetlenséget és a bandák jelenlétét (12-17%). A többi tényező nem okoz jelentős problémát a válaszadók számára.

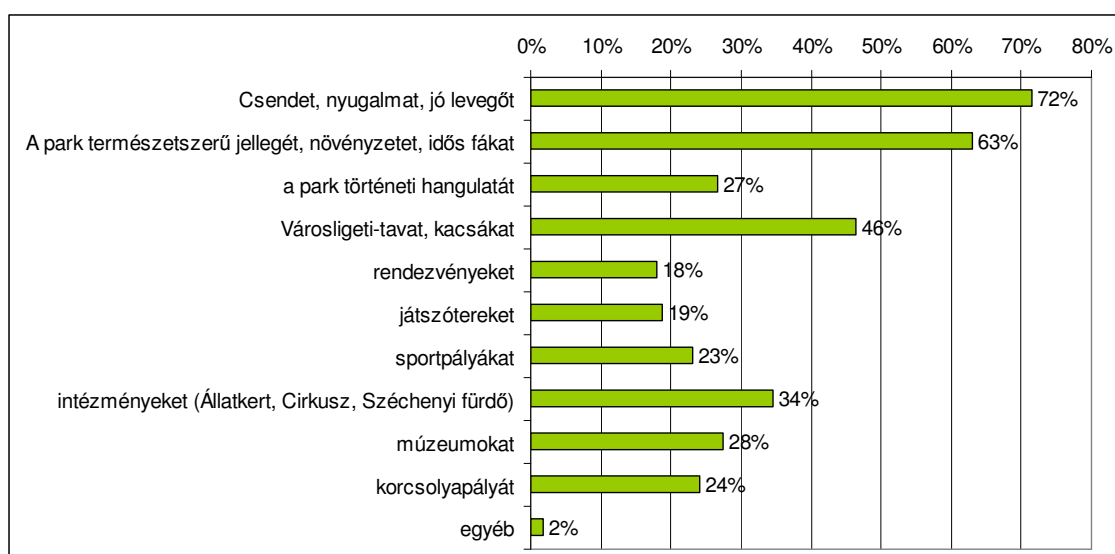
Az őszi felméréssel összevetve a park alapvető szolgáltatási ellátásának (mosdók, padok, szemetesek) hiányát, a rossz minőségű burkolatokat, a kutyasétáltatást mindkét felmérés során jelentős problémának látták a látogatók. Az autóforgalom zavaró hatása az őszi méréskor nem volt olyan jelentős. A hajléktalanok nem szerepeltek az előző kérdőívben a problémák között, de mivel már akkor is többen is említették, a tavaszi kérdőívbe betettük ezt a válaszlehetőséget is, és így kitűnt, hogy egy komoly problémáról van szó.

Összevetve a kérdést a válaszadók korával azt figyelhetjük meg, hogy a 14 év alattiak a hajléktalanok jelenlétét érezték legnagyobb problémának, de a kutyasétáltatás és a burkolatok is a megkérdezettek több mint 50% számára problémát jelentettek. A 14 éven felüli korosztályokban egyformán az alapinfrastruktúra hiánya a legnagyobb probléma (a válaszadók kb. 50%-a számára), ezt követi a burkolatok állapotának problémája (37-40% között).

Ha a válaszadók lakóhelyével kapcsoljuk össze a válaszokat, a következő megállapításokat tehetjük: Az alapinfrastruktúrával való elégedetlenség független a lakóhelytől, a budapestiek (ezen belül a környező kerületekből és távolabbról érkezők egyaránt) és a vidékiek is leggyakrabban ezt a választ adták arra a kérdésre, hogy mi a leginkább zavaró a Városligetben. Második helyen minden csoportban a burkolatok minősége áll. A többi kérdésben viszont van különbség a lakóhelyek között: a környező kerületekből érkezők körében a közvilágítás, a rendezvényekkel kapcsolatos problémák, a kutyasétáltatás és a hajléktalanok nagyobb arányban szerepeltek, mint más lakóhelyről érkezőknél. A Budapest többi kerületéből érkezők számára (illetve akik budapestiek, de pontosabban nem árulták el lakóhelyüket) a közbiztonság hiánya és a bandázás szerepel kissé nagyobb arányban. A más városból érkezőknél a környező utak zaja, a községből érkezőknél a gépkocsiforgalom, a környező utak zaja, a kutyasétáltatás és a hajléktalanok szerepeltek nagyobb arányban a problémák között. A külföldön élő válaszadók sorolták fel a legkevesebb problémát, az alapinfrastruktúra szerepelt náluk is leggyakoribb válaszként.

3.2.7. Mit tart a park legfőbb értékekéne?

A kérdés zárt, több válaszos volt (tehát a százalékértékek összege több mint 100%). Igen sok válaszadó annyira elégedett a parkkal, hogy nem tudott választani a válaszok között, tehát ők sok választ jelöltek meg igaznak, s ennek köszönhetőek a magas értékek.

21. ábra - "Mit tart a park legfőbb értékekéne?" kérdésre adott válaszok megoszlása

A megkérdezettek nagy többsége az alábbi tényezőket tartja a Városliget fő értékének:
csend, nyugalmat, jó levegőt (72%, 728 fő),
a park természetszerű jellegét, a növényzetet és idős fákat (63%, 641 fő).

A parklátogatók nagy többségének tehát a park alapvető funkciói, azaz maga a zöldfelület, a növényzet, a természet által nyújtott felfrissülés és esztétikai élmény a legfőbb érték. Az őszi felmérés során is a természet élmény, az idős fák, a csend és nyugalom szerepeltek leggyakrabban az élményt adó értékek között. A városi emberek számára tehát ma is fontos mindaz, amit 200 év óta a Városliget nyújtani tud – ahogy ezt a park első tervezője, Heinrich Nebbien 1813-16 között született munkájában megálmodta.

A többi válasz már konkrétabb, a Városligeti-tó a kacsákkal a válaszadók 46%-a (472 fő) számára fontos, az intézményeket (az Állatkeretet, a Cirkuszt és a Fürdőt) 34% (351 fő) emelte ki. A rangsorban a múzeumok (28%) után a park történeti hangulata (27%), a korcsolyapálya (24%), a sportpályák (23%) következnek, a játszóterek és a rendezvények kevésbé fontosak (20% alatt).

Érdeemes összevetni a válaszokat a válaszadók korával, hiszen a korosztályos preferenciák jelentősen eltérőek lehetnek. Egyértelmű kutatói hipotézisként kezeltük, hogy az idősebb korosztály számára a park, mint zöldfelület, mint természetélmény az elsődleges. Ehhez képest érdekes és fontos a kereszt-elemzés eredménye, mert a korosztályos különbségek sokkal kisebbek voltak.

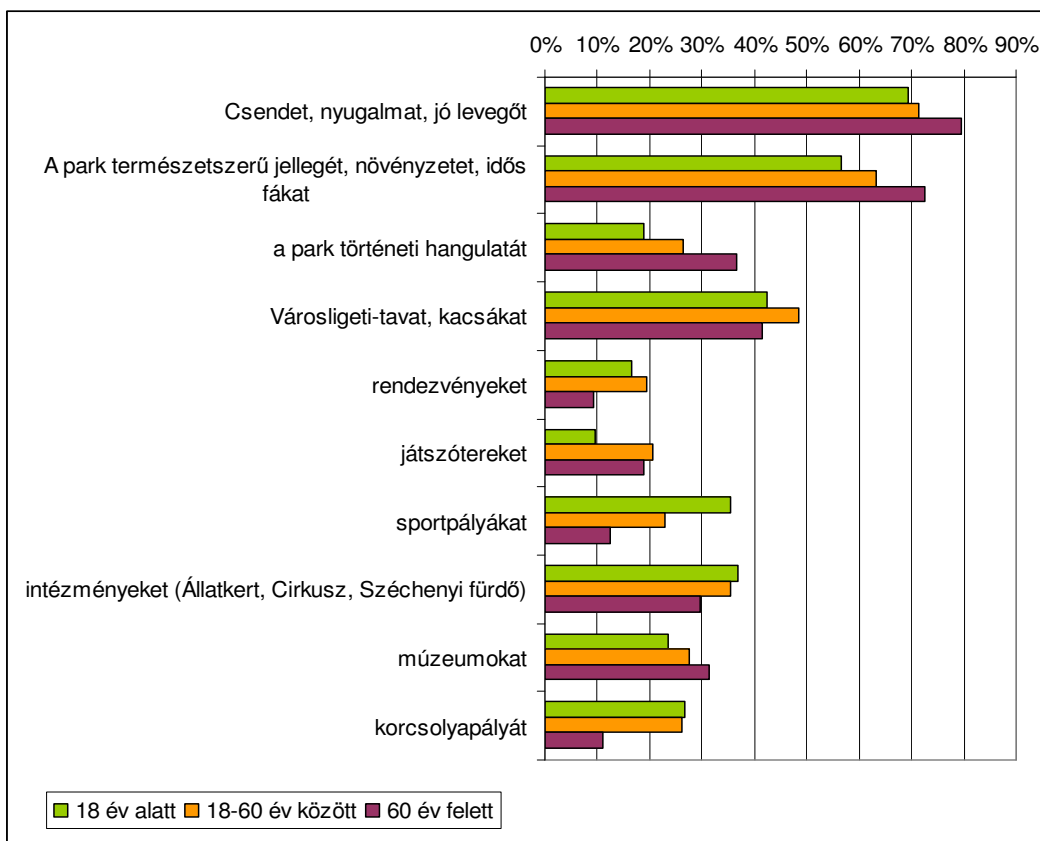
A leggyakoribb válaszok **minden korosztálynál** ugyanaz: **csend, nyugalom és természetszerű park**. Különösen érdekes, hogy nem csak a 61 év fölötti, hanem a 14 év alatti válaszadók körében is a legfontosabbnak értékelt szempont a „csend, a nyugalom”. A park természetszerű jellegét legnagyobb arányban az idősek választották a park legfőbb értékének, itt tehát a hipotézis helyesnek bizonyult. A park történeti hangulata esetében újra nagyobb értékkel szerepelt mindkét korosztály: a 14 éven aluliak és a 41 éven felüliek körében volt gyakoribb válasz.

A 19-30 év közötti korosztály válaszai közt nagyobb arányban szerepelnek a rendezvények.

A 31-40 év közöttiek körében a játszóterek kedveltsége magas, nyilvánvalóan az életkori, családi adottságok miatt.

A sportpályákat a 14 éven aluli korosztály válaszadói nagy arányban kedvelték, a 14-18 év közöttiek már kisebb arányban.

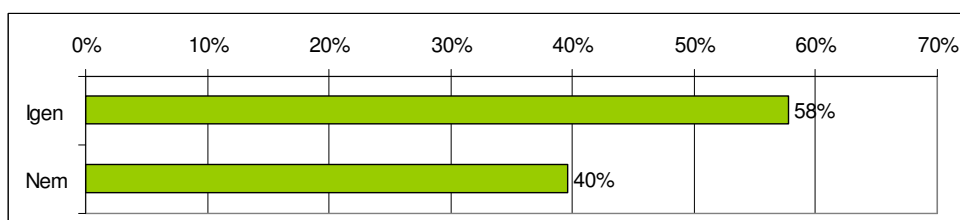
Az intézmények, létesítmények kedvelői minden korosztályban egyforma arányban jelentek meg. A múzeumok a 61 éven felüliek körében számított gyakoribb válasznak.

22. ábra - a park értékeire vonatkozó kérdés és a válaszadók kora közti összefüggés

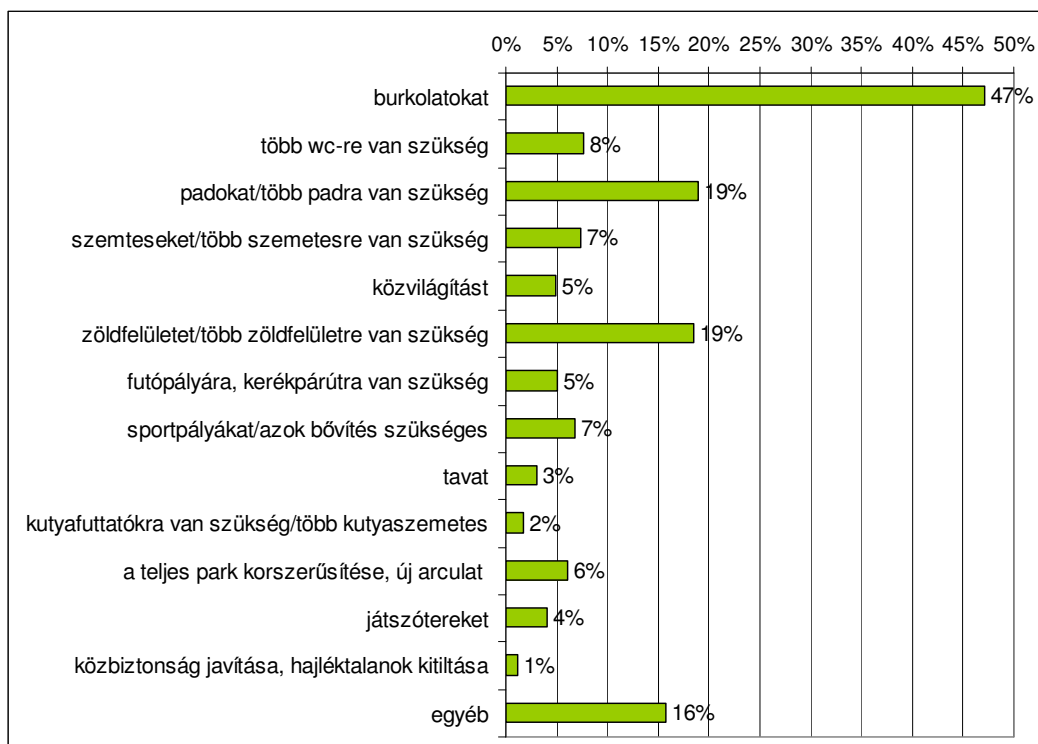
3.2.8. Szükségesnek tartja-e a park felújítását?

A megkérdezettek többsége szükségesnek tartja a Városliget felújítását (58%, 588 fő). Nem tartja szükségesnek 40% (403 fő), nem válaszolt 2%.

23. ábra - "Szükségesnek tartja-e a park felújítását?" kérdésre adott válaszok megoszlása

Azokat, akik a felújítást szükségesnek tartották, megkérdeztük, hogy szerintük vajon mit kellene felújítani. Ez nyitott kérdés volt, tehát a válaszadók szabadon fogalmazhatták meg véleményüket. A válaszokat utólag kategóriákba rendeztük (amelyeket nem lehetett, azok az „egyéb” kategóriában szerepelnek). A válaszokat az alábbi diagram szemlélteti:

24. ábra - "Ha szükségesnek tartja a felújítást, mit kellene felújítani?" kérdésre adott válaszok

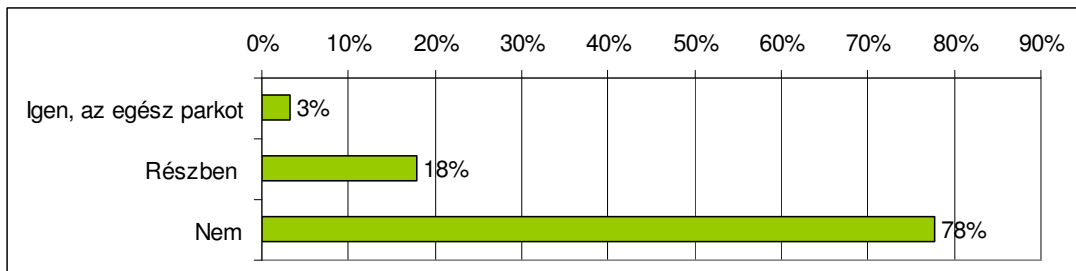
A kérdésre adott válaszok is jól érzékeltetik a park gyakori használóinak főbb problémáit és igényeit, de később további kérdéseket is tettünk fel erre vonatkozólag, hiszen itt az összes válaszadó nem volt megkérdezve.

Messze kiemelkedik a felújítandó elemek sorából a burkolatok felújításának igénye (277 fő, 47% a felújítást szükségesnek érzők százalékában). A padok felújítását illetve több pad kihelyezését 19 % (111 fő) és a zöldfelületek megújítását illetve több zöldfelület iránti igényt szintén a megkérdezettek 19%-a (109 fő) jelezte.

További felújítandó elemek, amiket többen javasoltak: az illemhelyiségek felújítása illetve több WC létesítése a parkban, hulladékgyűjtők felújítása és újak kihelyezése, közvilágítás bővítése, futópálya kiépítése, sportpályák felújítása, ill. bővítése, a teljes park korszerűsítése, új arculat kialakítása, játszóterek bővítése. A lista végén a tó rendezése, kutyafuttató létesítése és több kutyapiszok gyűjtő kihelyezése, valamint a közbiztonság javítása parkörrel és a hajléktalanok kitiltásának igénye szerepel.

3.2.9. Zsúfoltnak tartja-e a parkot?

A kérdés azért került a kérdőívbe, mert az őszi felmérés során a forgalmi adatokból szeretnénk volna objektíven kimutatni, mely területek és mikor zsúfoltak, viszont nem állt rendelkezésünkre megbízható adat arra vonatkozóan, mit éreznek az emberek zsúfoltnak.

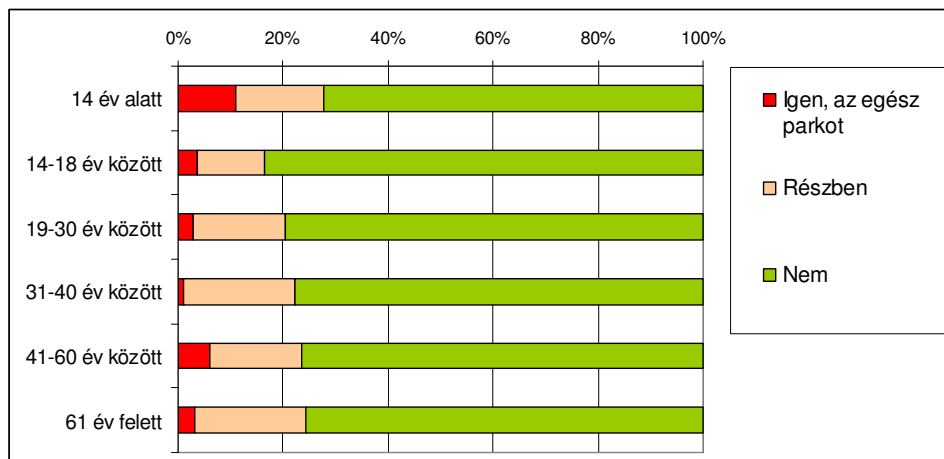

25. ábra - "Zsúfoltnak tartja-e a parkot?" kérdésre adott válaszok megoszlása

A tavaszi kérdőívezés erre a pótlólag beillesztett kérdésre a következő válaszokat kaptuk: A válaszadók túlnyomó többsége (78%, 791 fő) nem találja zsúfoltnak a Városligetet. Részben tartja annak 18%-uk (182 fő). A teljes parkot mindössze 3% tartja zsúfoltnak (33 fő). 1% nem válaszolt a kérdésre.

Akik azt választották, hogy részben tartják zsúfoltnak, azoktól megkérdeztük, mely részeit tartják annak. Legtöbbször az Állatkert-Széchenyi Fürdő - Városligeti-tó által körbezárt területet említették (48 fő, 26%, a „részben zsúfoltnak” válaszok százalékában), ezt követi a Hősök tere (29 fő, 16%). Sokan válaszoltak úgy, hogy csak a rendezvényeket tartják zsúfoltnak (26 fő, 14%).

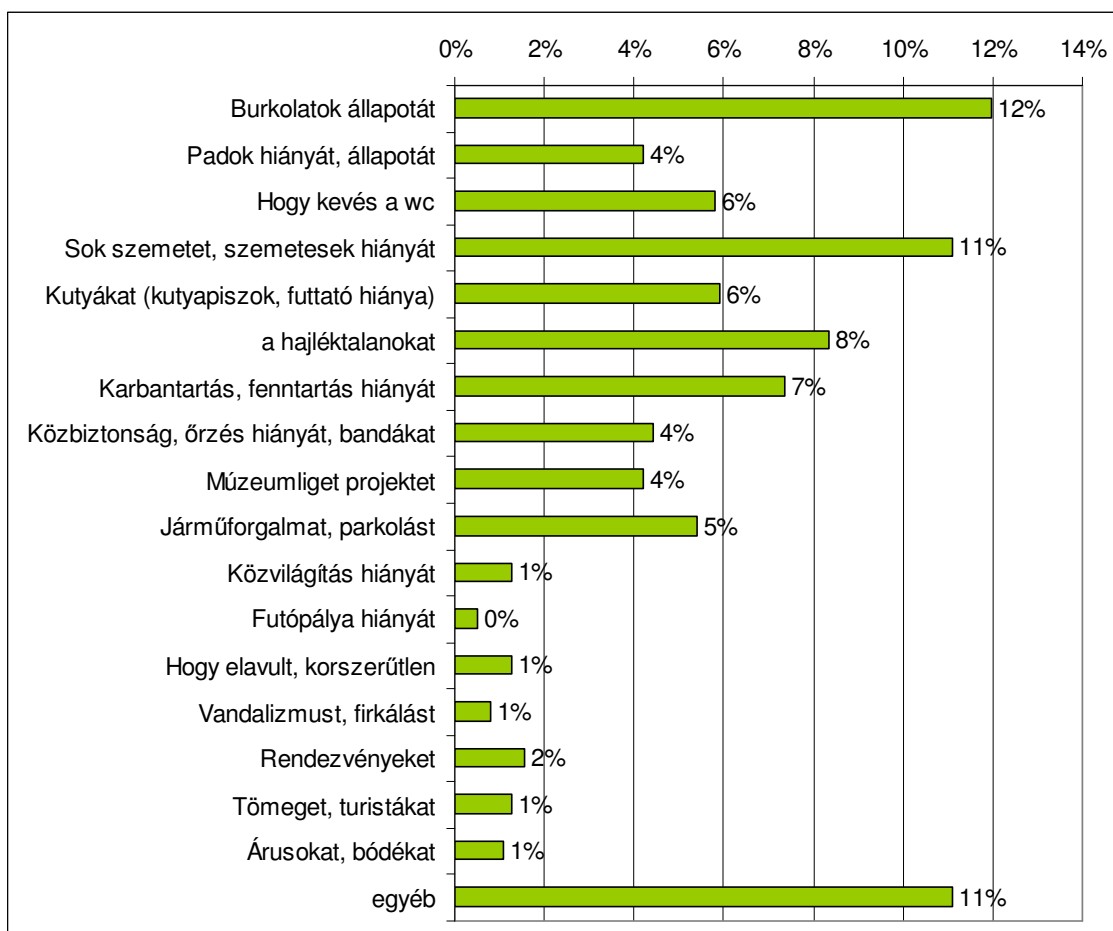
A válaszadók korát megvizsgálva az látható, hogy a parkot a legfiatalabbak tartják leginkább zsúfoltnak, illetve részben zsúfoltnak. Őket az idősek követik ennek a válasznak az arányában is. A 14-18 év közötti korosztály érzi legkevésbé zsúfoltnak a Városligetet.

26. ábra - a zsúfoltságra vonatkozó válaszok és a korcsoport összehasonlítása

3.2.10. Mit tart a legfőbb problémának a Városligetben?

A kérdés nyitott volt, tehát a válaszadók kész válaszok helyett önállóan fogalmazhatták meg észrevételeiket. Sokatmondó, hogy a kérdésre a válaszadók 29%-a (291 fő) nem tudott megnevezni problémát a parkban.

27. ábra - "Mit tart a legfőbb problémának a Városligetben?" kérdésre adott válaszok megoszlása

A kérdésre adott válaszokat itt is kategóriákba rendeztük.

A legtöbben a burkolatok állapotát nevezték meg fő problémának (12%, 122 fő), hasonló az aránya a sok szemet, szemetesek hiánya válasznak (11%, 113 fő). A hajléktalanokat 8% érzi legfontosabb problémának, a karbantartás és fenntartás hiányát 7%. A kutyákkal kapcsolatos problémákat a válaszadók 6%-a említette, ezek főleg a póráz nélküli sétáltatás és a kutyapiszok földön hagyása ellen emeltek szót. A kevés nyilvános WC a válaszadók 6%-ának jelent komoly problémát, 5% említette a járműforgalmat (többségük a Kós Károly sétány forgalmára gondolt, de sokan a park belső útjaira való behajtást nehezményezték) és a parkolási problémákat (keves a parkolóhely, zsúfoltak a parkolók). 4% tartja fontos gondnak a padok hiányát és állapotát, 4% a közbiztonságot nem tartja megfelelőnek (sokan szeretnének parkórt, illetve ebbe a kategóriába vettük azokat a válaszokat is, akik a bandákat és a „szatírokat” tartják a legnagyobb problémának a parkban).

Ugyancsak 4% jelezte, hogy a Múzeumliget projektet érzi a Városliget legnagyobb problémájának (mivel úgy gondolják, csökkenni fog a zöldfelület). A válaszadók 2%-a a rendezvényeket tartja a legnagyobb problémának.

Kategorizált válaszok voltak még a következők: a közvilágítás hiánya, futópálya hiánya, korszerűtlenség, vandalizmus, tömeg és turisták, árusok és bódék. Ezek azonban igen kis arányban, 1% körül jelentek meg a válaszok között.

Habár ennél a kérdésnél – a nyitott kérdés műfaj miatt – a kategóriákban alacsony a válaszok száma és sok kategóriába nem rendezhető egyéb válasz van, ezért megkíséreltünk belső összefüggéseket találni más kérdésekre adott válaszokkal.

A problémák és a válaszadók kora közötti összefüggés: a 14 év alattiak kiemelkedő arányban találták a szemetelést, a szemetesek hiányát problémának. A többi korosztály több problémát sorolt fel, ezért az egyes válaszok aránya alacsonyabb korosztályon belül. A 14-18 év közöttieknél a burkolatok állapota kiemelkedő válasz volt, kisebb mértékben a hajléktalanok jelenléte. A 18-30 közötti korosztály válaszai közül kiemelkedik a burkolatok állapota és a szemet. A 30-40 közöttieknél a burkolatok állapota mellett a járműforgalomhoz kapcsolódó problémák jelentősek. A 41-60 év közöttiek válaszai a legszerteágazóbbak, ezért csak kismértékben emelkedik ki a burkolatok és a szemet problémája. A 60 éven felüliek a Múzeumliget projekt ellenzői, náluk a burkolati probléma nem olyan erős, helyette a padok hiánya és állapota válasz volt gyakoribb.

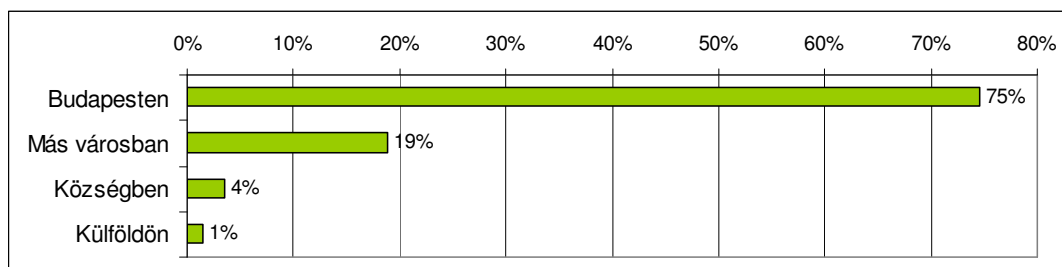
A problémák és a parklátogatás gyakorisága között is vannak korrelációk:

A padok hiányát-állapotát, a Múzeumliget projektet, a járműforgalmat és a tömeget, turistákat függetlenül a látogatás gyakoriságától jelezték problémának a megkérdezettek. A legtöbb problémakörben a Városligetbe ritkán látogatók voltak többségben. Viszont a közvilágítás és a futópálya hiánya, valamint a rendezvények legjobban a mindennapi parklátogatókat zavarják. A közvilágítás és a futópálya hiánya a parkba ritkán érkezők számára egyáltalán nem jelentett gondot. Az elavultság-korszerűtlenség és a vandalizmus a mindennapos parkhasználók számára nem volt probléma. Azok, akik a kérdés alkalmával jártak először a Városligetben leginkább a sok kutyát, a padok hiányát és a hajléktalanokat érzékelték problémának.

3.2.11. Hol lakik?

Amint azt vártuk, a többség Budapesten lakik (75%, 759 fő). Más városból a válaszadók 19%-a (192 fő) érkezett, 4% községből (36 fő) és 1% külföldön élő magyar (15 fő).

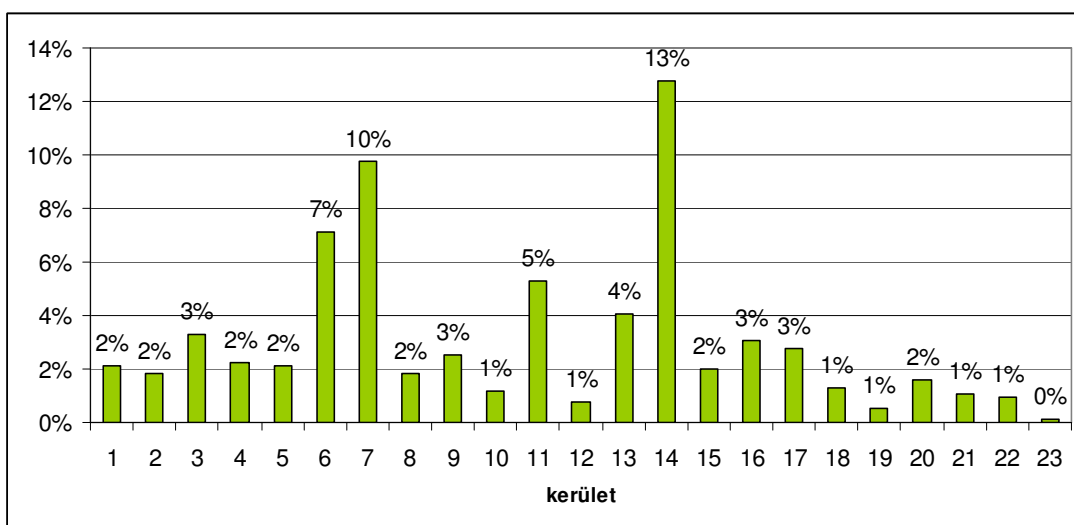
A budapesti válaszadóktól megkérdeztük lakóhelyük irányítószámát, de ahogy az őszi felmérés alkalmával, most sem árulták el sokan a lakóhelyükre vonatkozó adatot. Idén a 759 budapesti lakos 70%-a, 533 fő adott meg részletesebb információt lakhelyéről, de az összes válaszadó 30%-a egyáltalán nem válaszolt a kérdésre.

28. ábra - "Hol lakik?" kérdésre adott válaszok megoszlása

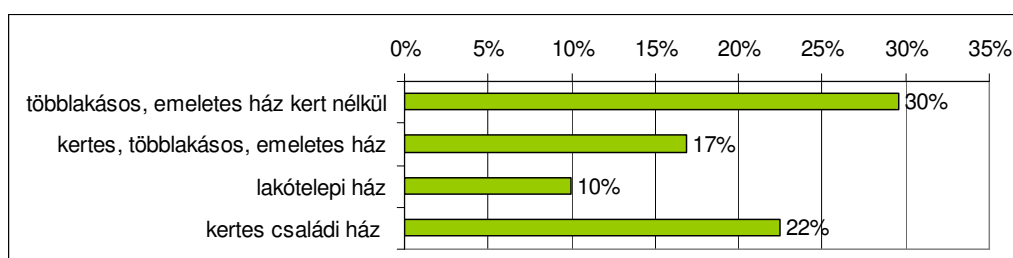
A szomszédos kerületekből érkezők aránya kimagasló. Legtöbben a 14. kerületből érkeznek (97 fő, 13%, a Budapesten élők százalékában), ezt követi a 7. kerület (74 fő, 10%) és a 6. kerület (54 fő, 7%). A három szomszédos kerületből az összes válaszadó 22%-a (225 fő) érkezett.

A távolabbi kerületek közül a 11. kerületből jöttek a legtöbben (5%, 40 fő). Bár a 13. kerület is szomszédos a Városligettel, innen sokkal kevesebben érkeztek, a budapesti válaszadók 4%-a (31 fő). 3% érkezett a 3., a 9., a 16. és a 17. kerületből. A többi kerületből ennél is kisebb arányban érkeztek a megkérdezettek.

29. ábra - a megkérdezettek lakóhelye kerületenként

3.2.12. Milyen házban lakik?

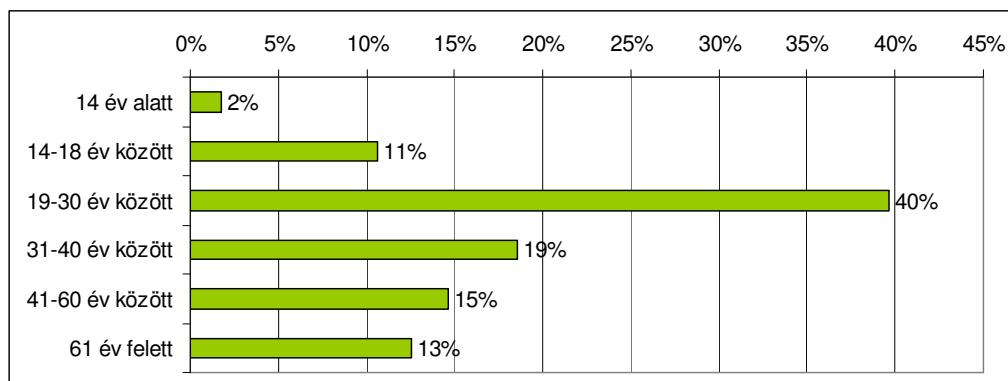

30. ábra - "Milyen házban lakik?" kérdésre adott válaszok megoszlása

A megkérdezettek többsége (30%, 301 fő) többlakásos, kert nélküli, emeletes házban lakik (jellemzően a 6.,7., kerületi lakosok), 22% (229 fő) kertes családi házból jött, 17% (172 fő) kertes többlakásos emeletes házból, és mindössze 10% (101 fő) érkezett lakótelepi házból.

3.2.13. Melyik korosztályba tartozik?

A kérdőívezést ősszel teljesen irányítatlanul végeztük. Akkor sajnálatosan alacsony volt a fiatalkorúak aránya a válaszadók között, ezért a tavaszi kérdőívezés során törekedtünk arra, hogy ebből a korosztályból minél több fiatal véleményét megismerjük.

31. ábra - "Melyik korosztályba tartozik?" kérdésre adott válaszok megoszlása

Az őszi kérdőívezéskor a válaszadók többsége a 40-60 év közöttiekből került ki, ezúttal sikerült „fiatalítani”, hiszen a 18 éven aluliak a megkérdezettek 12%-át adták (126 fő). A 19-30 év közöttiek válaszoltak legtöbben (mivel egyetemistákkal végeztük a kérdőívezést, ez a hasonló korú kérdezőnek szóló bizalom jele elsősorban), ők a válaszadók 40%-át adták. A 31-40 év közöttiek a válaszadók 19%-át, a 41-60 év közöttiek 15%-át, a 61 éven felüliek a 13%-át adták.

A különböző korúak lakóhelyének vizsgálata is érdekes eredménnyel szolgált: a környező kerületekből (6., 7., 14. kerület) érkezők között legnagyobb arányban vannak az idősek, de a 19-30 és a 31-40 év közöttiek aránya is viszonylag magas. A távolabbi kerületekből érkezők között a 14 éven aluliak (köztük sokan a 13. kerületből jöttek) és a 19-30 év közöttiek aránya magas, a vidékről érkezők között pedig kiemelkedő a 19-30 év közöttiek aránya.

4. Rendezvények a Városligetben

4.1. A városi parkokat érő hatások

A városi parkokat a természeti területektől eltérően többféle, eltérő jellegű terhelés érinti. Az elhelyezkedésből adódó városi ártalmakat – légszennyezés, kedvezőtlen mikroklimatikus viszonyok, szennyezett csapadék- és talajvíz, zaj - viszonylag kevés eszközzel lehet befolyásolni. Az alapvető rekreációs funkcióból adódó terhelésre a parkok - kialakításuktól függően – többé-

kevésbé felkészültek, hiszen a használók többnyire burkolt felületen mozognak és tevékenységeikhez az épített berendezéseket veszik igénybe, ám parkok között és egy parkon belül is jelentős használati eltérések figyelhetők meg. Vizsgálatunkban ezért alapvetően a Városligetben jelentkező rekreációs terhelés hatásait és a park adottságait vetjük össze.

4.2 Ökológiai (zöldfelületi) érzékenység

Megállapítható, hogy a zöldfelületek érzékenysége szempontjából a Városliget területe meglehetősen heterogén. Az érzékenység elsősorban a növényzet jellegéből és a borítottságból adódik. Azok a területek, ahol jelentős burkolt felületek és a városi károsító tényezőknek ellenállóbb növények találhatók, kevésbé minősülnek terhelésre érzékenyek. Ezek a Hősök tere, a Kós Károly sétány és az állatkerti körút közé eső területek, a sportpályák, valamint a sétányok, ahol nagyobb gyalogos forgalom sem okoz kárt az élővilágban. Az idős faállománnyal borított területek, mint a Rondó, a Múcsarnok és a Királydomb környezetében található platánfák csoportjai, már az érzékeny kategóriába sorolhatók. A nyílt gyepes területek a taposás és nyáron a tűző nap miatt, a park peremterületei – az Ajtósi Dürer sor és a Dózsa György út mentén – a jelentős járműforgalomból eredő káros hatások miatt tekinthetők érzékeny területnek. A park belsejében a növényzet saját állományklímát alakít ki, ám ez a pozitív hatás nem érvényesül a szegélyeken, ahol általában nincs olyan cserjesáv, amely szűrné a közlekedési ártalmakat (pl. sózás, hőhatás). A Kis Botanikus Kert kiemelten érzékenynek tekinthető, mivel itt több különleges igényű növényfaj található.

Ha ezeket a területeket összevetjük a nagyobb forgalmat vonzó létesítmények elhelyezkedésével, láthatjuk, hogy az intézmények jelenleg többnyire a kevésbé érzékeny területeken helyezkednek el – ilyen az Állatkert, a Széchenyi Fürdő, a Cirkusz, a Gundel étterem, a Szépművészeti Múzeum és a Múcsarnok, a műjégpálya és a Közlekedési Múzeum. A Vajdahunyad vár bár jobban beékelődik a park belsejébe, a fő megközelítési irány kevésbé érzékeny parkrészen vezet keresztül. Az egykori BNV területén található létesítmények, a sørsátor és a Petőfi Csarnok – elsősorban járművel történő – megközelítése viszont már környezeti terhelést okozhat.

Az épített létesítményeken kívül több olyan terület található a parkban, mely nagy forgalmat vonz, de jellege vagy kialakítása folytán a növényzet nem képes ezt a terhelést kellően elviselni. Ilyen a Városligeti-tó, mely a park egyik fő attrakciója, de állandó algásodási problémákkal küzd, a napozórét (elsősorban rendezvények idején). Funkcionális szempontból kerül konfliktusba a használat a terület természeti jellegével a Királydomb esetében, ahol nem jelentős a forgalom, de a kutyasétáltatók a tisztaságot, a kerékpárosok a gyep minőségét veszélyeztetik.

Az ősszel végzett felmérés alkalmával az egyes részterületek forgalmát a terület nagyságára vetítve meghatároztuk a részterületek használati intenzitását, azaz hány m² parkterület jut egy parkhasználóra (az eredményeket a 8. táblázat tartalmazza). (Az őszi vizsgálatot kisebb területegységekre végeztük el, pontosabbak az intenzitás értékek, ezért itt ezt használtuk fel.)

helyszín	terület (m ²)	átlag terhelés (fő)	használati intenzitás (m ² /fő)
Vajdahunyadvár	50942	586,333	87
Városligeti tó	44849	508,625	88
Hősök tere	42840	199,176	215
Széchenyi Fürdő	44426	162,611	273
PeCsa és sportpályák	53922	137,167	393
Játszóterek	94014	220,556	426
Sörsátor és környezete	52217	112,556	464
Közlekedési játszótér	42506	84,556	503
Nagyvér	84003	143,125	587
Rondó	75522	125,556	602
Szoborkert és Vakok Kertje	74970	76,111	985
Királydomb	67454	40,444	1668

8. Táblázat - használati intenzitás a Városliget részterületein (2013.)

Ebből is megállapítható, hogy az intézmények és a tó környezetében a legintenzívebb a látogatóforgalom. A park perifériális területei – a szoborkert, a Királydomb és a Rondó – kevésbé terheltek.

Jelentős károsító tényezőként értékelhető a Kós Károly sétány forgalma, mely egyfelől használati problémát jelent azzal, hogy elválasztja a két parkrészt, másfelől a járműforgalomból eredően környezeti ártalmakat okoz.

4.3. A terhelhetőségi vizsgálat előzményei

A BCE Tájépítészeti Karán illetve annak jogelőd intézményében 1998-1999-ben Dr. Nagy Katalin és Dr. M. Szilágyi Kinga foglalkozott a budapesti nagyparkok terhelhetőségével¹. A kutatás tapasztalatait itt csak röviden foglaljuk össze.

1998-ban a Budapesten tartott rendezvények több mint felének a Városliget adott helyet, összesen 19 használatbavételi engedélyt adott ki a Fővárosi Önkormányzat kulturális, politikai, egészségügyi, sport és zenei programra, valamint tűzijátékra.

9 esetben 1 napos, 10 esetben 2-3 napos rendezvények voltak ezek, melyek közül 9 volt tömegrendezvény. Ezek közül néhány a Hősök terén zajlott, de volt 7 olyan rendezvény, ami több napig tartott és gyepet is terhelt. Ezek közül kiemelkedett a Királydombon rendezett lovas rendezvény, mely a gyepes területre nézve különösen nagy terhelést jelentett. Családi egészségnap, sportrendezvények is voltak a napozóréten és a Kós Károly sétány menti gyepeken.

¹ Dr. M. Szilágyi Kinga-Dr. Nagy Katalin: A fővárosi közparkok terhelhetősége – rendezvények a parkokban. Tanulmány. 1999.

Választási év volt, ezért sok politikai rendezvény volt, ezek akkor engedélykötelesek voltak, megjelentek a statisztikában.

A rendezvények időbeli eloszlását tekintve április közepétől október közepéig tartott a rendezvények időszaka, a legtöbb májusban és júniusban zajlott.

A kutatás 1999-ben folytatódott, ebben az évben is a budapesti rendezvények fele zajlott a Városligetben. Hosszabb idejű, nagy terhelést jelentő tömegrendezvényből 6 volt. Esettanulmányban vizsgálták a városligeti majálist, melynek során megállapították, hogy a helyszínek igen erős terhelésnek voltak kitéve, főleg a színpadok előtti gyepfelületek és a büfék környéke. A tisztántartás a rendezvény alatt nem volt megoldva, de néhány hetes munkával helyreállítható volt a park.

A kutatás során a parkokat érintő rendezvényekre az alábbi típusokat határozták meg:

- *Tartós idejű tömegrendezvény nagy terheléssel, közepes vagy magas érzékenyséű területen.*

1 vagy több napos rendezvény, amelyen több ezer fő vesz részt egy időben. 1-2 nagyobb összefüggő helyszínen zajlik, a park nagy részét elfoglalja.

Hatásai: erős taposási kár, szemetelés, szállítójárművek és koncentrált taposás miatti talajtömörödés, zaj, közlekedési légszennyezés, már az előkészítő fázisban is.

Ezek jellemzően koncertek, politikai, kulturális, szórakoztató tömegrendezvények, hosszabb idejű sportrendezvények, vásárok.

- *Rövid idejű tömegrendezvény vagy mérsékelten tömeges rendezvény, közepes vagy gyenge érzékenyséű területen.*

Legfeljebb 1 napos rendezvény, koncentrált vagy lineáris terheléssel. A gyepfelületek rövid idejű, koncentrált terhelése jellemzi.

Hatásai: mérsékelt taposási kár, viszont jelentős lehet a szemetelés, a zaj és a légszennyezés.

Jellemzően sportrendezvények tartoznak ebbe a típusba, ahol a rajt- és célállomások, futópályák, sátrak, pultok koncentrált terhelést jelentenek, de esetenként a gyepet is használják a futók és a nézők.

- *Rövid idejű vagy nem tömegrendezvény, közepes és mérsékelt érzékenyséű területen.*

Néhány órás rendezvények, korlátozott létszámú közönséggel, akik főleg burkolaton, esetleg a gyepen helyezkednek el.

Hatásai: minimális taposási kár, kis terhelés, szállítójárművek által okozott kár nem jelentős.

Pl. a szabadtéri komolyzenei koncertek tartoznak ebbe a típusba.

4.4. Rendezvények a Városligetben 2012-2013

A Városligetet érintő rendezvényekről a Budapesti Fővárosi Önkormányzat Közterület-használati Osztálya által nyilvántartott használatbavételi engedélyek adnak információt.

A rendezvények száma ennél nyilvánvalóan nagyobb, mert a politikai rendezvények és a közterület-foglalással nem járó rendezvények nem engedélykötelesek.

2013-ban 49 bejelentett rendezvényt tartottak a Városligetben. Ebből 41 csak 1 napig tartott, 8 volt több napos. Az igénybevett területek kiterjedése szerint 39 rendezvény volt koncentrált, 10 pedig több helyszínen zajló, tehát diffúz terheléssel járó.

Az igénybevett terület nagysága 5m²-től 10 000 m²-ig terjed, ez általában csak az épített berendezések által elfoglalt területet jelenti, mégis fontos megemlíteni, hogy 8 rendezvény volt ebben az évben, amelyik több mint 10 000 m² területet vett igénybe. (Ezek a Petőfi Csarnok rendezvényei, a Nemzeti Vágta, a majális és a gyermeknap).

Az igénybevett terület érzékenysége szempontjából elmondhatjuk, hogy alacsony érzékenyséű területen, tehát túlnyomórészt burkolaton tartottak 20 rendezvényt, közepes érzékenyséű területen (zömmel burkolaton, de elvélve gyepet vagy a tó felszínét is érintve) 14 rendezvény volt, és a magas érzékenyséű területeken 15 rendezvényt tartottak. Ezek közül 5 kis rendezvény volt (kiállítás, kisebb megemlékezések), ezen kívül 4 futóversenyt tartottak, amely az egész Városliget területét érintette, kisállat fesztivál volt az Időkerék mögötti gyepfelületen, egészségnap a Nagyréten és a Napozóréten, szintén a Napozóréten gyermekprogram, ugyanitt gasztronómiai rendezvénynek nevezett politikai megmozdulás, végül a két legnagyobb terhelést jelentő rendezvény a Városligetben: a gyermeknap és a majális, mely az egész parkot érintette.

Az előzményeknél ismertetett típusokat alkalmazva megállapítható, hogy a Városligetben 5 rendezvény tartozott az 1. típusba, tehát tartós idejű tömegrendezvény volt magas terheléssel közepes vagy magas érzékenyséű területen. Ezek a következők: majális, gyermeknap, Petfest kisállat fesztivál, szürkemarha vigadalom és a Nemzeti Vágta. A majális hagyományosan a Városligetben került eddig megrendezésre, a szakszervezetek és az MSZP szervezésében. Tipikus fesztivál típusú igen nagy terheléssel járó tömegrendezvény volt, több helyszínen, de leginkább a Napozóréten és a Nagyréten, tehát igen jelentős mértékben gyepfelületen. A gyermeknap ehhez hasonló volt, helyszínei a Napozórét, az 56-os emlékmű környéke és a Dvorzsák sétány. A szervezők becslése szerint közel 400 000 gyermek és felnőtt látogatott ki a rendezvényre.

A Petfest helyszíne a Rondó volt, amely magas érzékenyséű terület, ugyanakkor a kutyások kedvelt területe.

A Nemzeti Vágta helyszíne a Hősök tere, Dózsa György út volt, tehát egy alacsony érzékenyséű területen került megrendezésre, de miután jelentős tömegrendezvény, fontosnak tartottuk itt megemlíteni.

S itt szükséges megemlíteni, hogy a Hősök tere és a Dózsa György út számtalan politikai rendezvény helyszíne, de ezek számára közterület-foglalási engedély nem szükséges, így a fővárosi nyilvántartásban nem szerepelnek.

32. ábra - Gyermeknap 2013.

A 2. típusba – rövid idejű tömegrendezvény vagy mérsékelt tömegrendezvény, kevésbé érzékeny területen – 17 rendezvényt soroltunk. Ezek jellemzően a sportrendezvények és rövid idejű zenei, gasztronómiai rendezvények. A Városliget hagyományosan a nagy budapesti futóversenyek célállomása. 2013-ban 7 futóverseny érintette a parkot. Ilyenkor jellemzően a futópálya a parkot alaposan körbejárja, hogy a résztvevők minél többet futhassanak természeti környezetben is. A futópályán kívül, mely általában burkolaton vezet, a nézők a gyepen mozognak, és gyepen zajlik a versenyek előtti bemelegítés, valamint a kiszolgáló sátrak, büfék is itt kapnak helyet.

További rendezvények ebben a típusban a tűzoltó- és rendőrnapi szintén részben gyepen (Nagyrét, Napozórét), honvédségi programok a Hősök terén, amelyek a Múcsarnok mögötti területet is igénybe veszik, gyermektábor nyitórendezvénye, több kisebb gasztronómiai fesztivál, autóverseny a Közlekedési Múzeum parkolójában, valamint a Szívünk Napja egészségügyi program a nagyréten.

33. ábra - NIKE félmaraton 2013.

A 3. típusba – rövid idejű nem tömegrendezvény alacsony vagy mérsékelt érzékenységgű területen – soroltuk mindazon rendezvényeket, amelyekre nem jellemző a tömeges látogatottság. 24 kis rendezvény kerül ebbe a kategóriába. Pl.: FUIT emlékmű koszorúzás, Naadam mongol

ünnepség, hajómodell verseny a tavon, a Vajdahunyad várban rendezett koncertsorozat, Borok Útja Rallye rajt, Múzeumok Éjszakája szabadtéri rendezvényei, diabetes világnap gyaloglóprogram, stb.

34. ábra - közterület-foglalással nem járó, nem bejelentett kutyás rendezvény

Nem tartozik egyik típusba sem a Petőfi Csarnok előtt többé-kevésbé spontán módon korábban rendszeresen működő bolhapiac, mely bár burkolt felületet foglalt el, jelentős károkat okozott a hátrahagyott nagy mennyiségű hulladék miatt, és az egész Városliget közmegítélésére igen rossz hatással volt.

A látogatottság, a humán terhelés a rendezvények esetében csak közelítő pontossággal határozható meg, a szervezők által becsült értékek, ill. a rendezvény jellege, időtartama alapján. Az 1. típusba sorolt 5 rendezvény (köztük több napos rendezvények is) 400.000 főre, a 2. típusba sorolt 17 programát átlagosan 50.000 főre, míg a kisebb rendezvények napi látogatói forgalmát átlag 5000 főre becsüljük. Ennek alapján a különböző szabadtéri programok közel 3.000.000 fő forgalmat vonzanak. A számításnál nem vettük, nem vehettük figyelembe a politikai rendezvényeket, melyekre nem kell engedélyt kérni, ezért ezekre nincs adat. Ezek a programok főleg a választási években jelentenek nagy forgalmat.

4.5. Esettanulmány – Majális 2014.

Május elsején hagyományosan a Városligetben rendezik a baloldali pártok és a szakszervezetek majálisukat. Ez tekinthető minden évben a legnagyobb rendezvénynek a parkban, mert csaknem az egész területére kiterjed és bár egy napos, több százezer ember látogatja. A területhasználati módokat tekintve is kiemelkedő terhelést jelent, mert a szokásos színpad-büfé jellegű épített létesítményeken túl számos vidámparki játék, vurstli kerül ilyenkor elhelyezésre a Városligetben. Az idei majális előtt igen sok eső esett, tehát a nedves talaj fokozottan ki volt téve a tömörödésnek, a gyeptől a kitaposásnak. A rendezvény eredetileg több helyszínre koncentrálnak, ám ezek valójában teljesen összeértek.

35. ábra - Az MSZP színpada

Az MSZP foglalta el a nagyrétet, a színpad, a büfék és a kisebb sátrak a rét peremén kerültek elhelyezésre, a Vajdahunyad vár felé eső területen különböző kisléptékű, mobil játékok várták a gyerekeket. A szakszervezetek színpada, sátrai és játszószerzei a napozórétén voltak, a hozzá kapcsolódó kereskedelem és vendéglátás a Vajdahunyad vár melletti sétányon. Ugyanitt a Munkáspárt is épített egy kisebb színpadot, azonban ezt már kora délután lebontották. A DK színpada és sátrai a Vakok kertje és a közlekedési játszótér közötti ligetes területen helyezkedtek el, gyeppel kevésbé borított, földes, sáros területen. A pártok egységeit kereskedelmi tevékenység kötötte össze egymással, ennek egy része láthatóan engedély nélküli kitelepülés volt, több esetben pokrócon árultak használt árut.

A vidámparki játékok több koncentrált magban helyezkedtek el, a legnagyobb a Felvonulási téren burkolaton, ezen kívül a Washington szobor körül, a nagyrét és a napozórét közti kisebb (mélyebb fekvésű, és ezáltal sajnos elég nedves, sáros, tömörödésre érzékeny talajú) tisztáson, a Vajdahunyad vár előtti gyepen, a Sörsátor mellett és a FUIT sírkő környékén. Ezekon a területeken dodzsem, céllövölde, hullámvásút, különböző körhinták kicsiknek és nagyoknak, ugrálóvárak, pónilovaglás, kisvonat üzemelt, minden kis vurstli-egységben ugyanazok a típusok jelentek meg. Ez a telepítési szisztéma arra utal, hogy nem volt egységes, jól átgondolt szervezőmunka a rendezvény mögött. A játékok egyformasága azt eredményezte, hogy a park területén volt legalább 8 dodzsem és 20 ugrálóvár, amelyek így nem voltak kihasználva. (Az egész nap során egy vidámparki berendezést sem láttunk kihasználva, legkevésbé az ugrálóvárak voltak népszerűek, mivel az összes játék közül ezekből volt a legtöbb a majális területén).

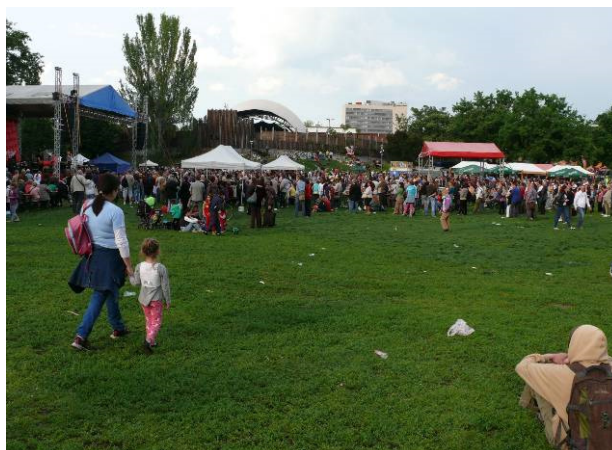

36. ábra - Vurstli a Napozórét és a Nagyrét között

A vurstlik szinte kivétel nélkül gyepre kerültek, és szállítójárművel való megközelítésük is gyepes területeken keresztül volt csak lehetséges. Jól láthatóan a szervezők nem koncentráltak arra, hogy a súlyosabb illetve nagy taposással járó funkciókat burkolatra helyezték.

A mobil vécék megfelelő távolságban voltak elhelyezve, és elegendőnek bizonyultak, nem alakultak ki hosszú sorok, és nem tapasztaltuk, hogy az emberek a bokrok között végezték volna a dolgukat.

A rendezvény ideje alatt komolyabb szemeteléssel nem találkoztunk, a hulladékgyűjtők egészen estig megfelelően elnyelték a keletkezett szemetet. A rendezvény vége felé azonban már nem működött a hulladékgyűjtők ürítése, különösen a büfék környékén, ahol néhány esetben már a fogyasztást is gátolta, hogy az asztalokat ellepte a szemét. Az esti órákban, a parkban már mindenütt látható volt eldobált szemét, főleg műanyag pohár.

37. ábra - Hulladék a gyepen este

A rendezvény másnapján a hulladékot a közterület fenntartók felszedték, igen alapos munkát végeztek, még a cserjék, talajtakarók között sem lehetett szemetet találni. Az egyéb károk közül a gyeppel kitaposás és a talajtömörödés nyomai jól láthatóak maradtak. A taposási károk a három nagy színpad (napozórét, nagyrét és a közlekedési játszótér melletti) előtt voltak láthatóak, a Vakok kertje mellett egy mobilvécé-blokk előtt és a Vajdahunyad vár melletti büfésonon.

Mindegyik vurstli-egység területén látható volt taposási kár, de különösen a napozórét és a nagy rét közti vurstli bejáratánál (itt nagyon fel volt ázva a talaj a rendezvény kezdetén).

38. ábra - A napozórét-nagyrét közti vurstli bejárata

39. ábra -Pónilovak által kítaposott kör

Ide sorolandó a pónilovak által okozott taposási kár is. Volt olyan lovaglólóhely, ahol a lovak gyepre fektetett deszkákon jártak körbe, itt csak lenyomódott a gyep, a többi helyen viszont teljesen kikopott. Egy-két esetben olyan céllövölde üzemelt, amelynek nem volt saját padlója, a kiszolgáló személy a gyepen állt, ezeken a területeken szintén teljesen kikopott a fű.

A legjelentősebb kárnak a vidámparki létesítmények és szállítójárműveik által okozott talajtömörödést tartjuk, hiszen az tűnik el legnehezebben, és amellet balesetveszélyesek is a gyepen megbúvó gyakran 8-10 cm mély gödrök, amelyeket a hullámvasutak és dodzsempályák alátámasztó szerkezetei nyomtak a talajba. Ezek leginkább a Washington szobor körül és a Sörsátor melletti gyepen található, feltehetően itt lazább volt a talaj, mint másutt. Ezen a két

területen a szállítójárművek is mély árkokat hagytak maguk után. A büfék és színpadok után nem maradt látható tömörödési kár.

40. ábra - szállítójármű okozta kár a gyepten

41. ábra - dogzsempálya nyomai

4.6. Tapasztalatok összegzése

A Városliget esetén a rendezvények jelentős túlterhelést okoznak a parknak, főleg a tavasztól őszi tartó periódusban. Mivel csaknem minden hétvégén van egy nagyobb rendezvény, az érzékenyebb területeknek nincs ideje regenerálódni. Ráadásul kevés a helyreállítási munka, a károkat jellemzően nem állítják helyre.

Az egy időben, egy helyre meghirdetett programok a szervezés szempontjából jók, mert egymást erősítik, de a park szempontjából hátrányosak, mert nem terhelés megoszlást okoz, hanem terhelésnövekedést.

Nem a tömegrendezvények létevel van tehát a baj, hanem azokkal a berendezésekkel, amik nem szükségszerűen velejárói egy szabadtéri programnak, illetve a szállítójárművekkel, amiknek nem korlátozzák az útvonalát a burkolt felületekre. A programok lebonyolításához, a tömeg kiszolgálásához, ellátásához szükség van színpadra, büfére, és persze mobilvéccé is kell, de ez mind elhelyezhető burkolaton is. Értelmes, összehangolt szervezéssel, az engedélyek kiadásának szigorításával, a területhasználatok módjának a szerződésben való rögzítésével az ökológiai károk egyértelműen csökkenthetőek lennének.

Az évről évre, ugyanazon területen megrendezett tömegrendezvény nem egyszeri károkozásnak számít, hanem folyamatos terhelésnek, ami nagymértékben tömöríti a talajt, és a szennyezőanyag kontamináció sem kizárt, tehát az élőhely leromlás folyamatosnak tekinthető. A károsodás elsősorban a gyepterületeken látszik, de a talajtömörödés a fás növényállomány számára sem kedvező. A fák, cserjék esetében egy-egy rendezvény ritkán okoz szemmel látható károsodást, hacsak szándékos rongálás formájában nem. Viszont a talajtömörödés, s az annak okán romló csapadékvíz-elnyelő képesség már okozhat enyhe állapotromlást a többterheléseket kevésbé toleráló idős fák esetében.

A rendezvények, tömegrendezvények szervezését, engedélyezését a park ökológiai egyensúlyának védelme alapján is át kell gondolni. A legnagyobb terhelést okozó tömegrendezvények után a területnek pihenési időt kell biztosítani, és a takarításon túl felújító jellegű kertészeti fenntartást kell végezni. Ennek során elengedhetetlen a talajlazítás, a termőföld terítés, a gyepesítés, stb.

5. Összefoglaló

A vizsgálatok során összesen **34 733** parkhasználó tevékenységét rögzítettük, illetve **1018 darab kérdőívet** sikerült kitölteni a park látogatóival. Ez releváns szám a hazai és nemzetközi szociológiai jellegű vizsgálatok alapján.

A teljes Városliget átlag 1 órai forgalma, melyből a napi terhelés becsülhető:

hétköznap: 1730,3 fő/óra > 20764 fő/nap

hétfégen: 2128,9 fő/óra > 25547 fő/nap

A tavaszi-nyári napi forgalmat reggel 8-tól este 8-ig számítjuk.

Az őszi felmérés során az átlagos hétköznapos forgalom 9-től 5-ig 7.641 fő, a hétfégen 14.055 fő volt. Korábbi kutatások alapján akkor azt feltételeztük, hogy a kora nyári forgalom ennek kb. kétszerese lesz. Az éves becslésnél már az így kalkulált 15.000, ill. 28.000 fővel számoltunk a nyári hónapokra. Az itt ismertetett felmérési eredmények azonban arra utalnak, hogy a késő tavaszi forgalom és az őszi, késő októberi felmérés közötti különbség **hétköznap több mint kétszeres**, és a hétfégen látogatottság is nagyobb, mint a korábbi szakirodalmi utalásokból becsült érték. S ha ehhez még azt is hozzávesszük, hogy a tavaszi felméréskor a május végi hétfégen felmérési napon nem volt jó az időjárás, akkor valószínűsíthető, hogy a nyári hétfégen ennél is magasabb lehet a látogatottság.

Az éves látogatóforgalmat az őszi felmérésre alapozott tanulmányban 4-5 millió körül határoztuk meg. A számításnál a szezonális eltéréseket és az időjárás okozta látogatottság-béli eltérést is figyelembe vettük, de nem számoltunk még a tömegrendezvények egyszeri, lökészerű, de éves szinten jelentős és rendszeres terhelésével. A tavaszi felmérés alapján újra elvégeztük a kalkulációkat. Az őszi és kora tavaszi négy hónapot az októberi forgalom, a késő tavaszi, nyári négy hónapot a késő tavaszi forgalom alapján számoltuk, míg a késő őszi, téli négy hónapot a nyári forgalom felével számoltuk. A Városliget éves rekreációs forgalma a látogatottsági vizsgálatok szerint **5,2 millióra** tehető, de ebben még nincs benne a tömegrendezvények és szervezett szabadtéri programok „soron kívüli”, mintegy **3,0 millió** főnyi rekreációs terhelése.

A Városliget tehát részben lakókörzeti parkként, a 6., 7. és 14. kerületi lakosok mindennapos rekreációs területeként működik, részben pedig városi nagypark, amelyet a fővárosiak és a fővárosba látogatók egyaránt felkeresnek – történeti múltjának, gyönyörű, beállt fás növényállományának köszönhetően szabadtéri rekreációra, vagy különféle rendezvények alkalmával.

Az őszi felmérés során megfigyelhettük a gyerekek alacsony számát, és a 30-60 év közötti parkhasználók túlsúlyát. A korábbi (1987. és 1997.) parkhasználati vizsgálatok óta rendeződött át a Városligetbe látogatók korösszetétele. A tavaszi vizsgálatokat ezért úgy irányítottuk, hogy minél többet megtudjunk a parkba járók koráról, tevékenységéről (a megfigyeléses vizsgálatban több felnőtt korcsoportot különítettünk el, mint korábban, és az emberek korát és tevékenységét együtt rögzítettük). A helyszíni vizsgálatot délután 5 helyett este 7-ig végeztük, amitől azt vártuk, hogy

az iskola után esetlegesen a parkba látogató gyerekeket sikerül megfigyelni. A módszertan finomításával ezek a kora nyári felmérési eredmények többet mondanak el számunkra a korábbinál. Az újabb vizsgálat is a gyerekek alacsony létszámát mutatta ki, de az is látszik, hogy az idősek aránya is csökken a parkban, az aktív korú felnőttek javára.

A kor és tevékenység összekapcsolása azt a vizsgálati eredményt hozta, hogy az őszi felmérésre alapozott feltevés, miszerint a felnőtt korosztály nagyobb arányban végez aktív tevékenységet a parkban, mint a gyerekek, félig igaz. A fiatalok korcsoportokon belül arányaiban többen sportolnak és játszanak, mint a felnőttekben. Összlétszámukat tekintve azonban a sportoló emberek többsége (több, mint 74%-a) valóban felnőtt.

A jelenség okainak feltárására a szociológia tudománya hivatott, de véleményünk szerint a tájépítészet eszközeivel vonzóvá lehet tenni egy parkot a gyermekek és fiatalok számára is. A park további átalakítása során javasoljuk ennek a szempontnak a figyelembe vételét.

Az őszi vizsgálat alkalmával felhívtuk a figyelmet a parkban eltöltött idő fokozatos csökkenésére. Jelen vizsgálatban is tapasztaltuk ezt. A jelenség okának feltárására nem volt alkalmas a kérdőíves módszer, a megkérdezettek által megfogalmazott kritikák nem adnak rá magyarázatot, hogy miért tartózkodnak rövidebb időt a parkban, mint korábban. Így arra kell gondolnunk, hogy szintén olyan általános életmódbeli változás része ez a jelenség, amit más eszközökkel, nagyobb mintán és mélyrehatóbban kellene tanulmányozni. A parkkal kapcsolatos kritikák azonban arra rávilágítottak, hogy azok a berendezések, amelyek alapvető fontosságúak egy parkban – padok, nyilvános illemhelyek, esőbeálló, ivóutak – a Városligetben erősen hiányosak vagy elavultak, és ez okozhatja a parkban eltöltött idő csökkenését is.

A lakosság parkról alkotott véleménye meglepően homogén. A megkérdezettek alapvetően elégedettek a parkkal, és kritikáik nem mélyen gyökerező, strukturális problémákból fakadnak, hanem „felszíni” jellegűek. Alapvetően azt szeretnék, ha a jelenlegi parkhasználat körülményei javulnának, de újfajta funkciókat nem igényelnek. A park legfőbb értékének a csendet, nyugalmat, a természetszerűséget, idős növényzetet tartják. Az őszi felmérés óta megjelent a köztudatban is a Múzeumliget projekt, és ez tükröződik a kérdőíves vizsgálat eredményében is, ahol a legfőbb problémák közt megjelent a Múzeumliget.